

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23886
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	24
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 24

COLLEGE
TO
COMMANDE

college n. II विद्यामंदिरम् Kōd

— विद्यामठः Pañcat — विद्यालयः W.

I II अवनस्यः L, अवनस्यः L — अश्रमः,

अश्रमम् — छात्रनिलयः gal —

महठायतनम् Pañcat — विद्यावेश्मन्

n Rājat — विद्याव्याख्यानमण्डपम्

विद्याव्याख्यानमण्डपः Heat .

Brahmās college ब्रह्ममठः

Rājat college (esp for young

Brāhmanas) मठः, मठम् MBh,

Kāv, etc a college of members

of one's own carana or sect

स्वचरणपथिद् f MW staying

in a college of priest

^{mbn}मठस्थिति MW ^vsurrounded by

by a college of disciples

(as a teacher) समीर चत्त मन

gobh a superintendent of

a monastic college माठर: L.

colliding ^२

~~colliding~~ I II आस्फालनम् → MBh, Śak,

Hit, Ragh, Śis, etc.

collision ^२

1 संघट्टः MBh; Kāv, etc —

संघट्टनम् Rājāt — सम्पातः (ifc. ५ आ.)

MBh, Kāv, etc. ~~II अभीकम् RV १.१२.५~~

II अभीकम् RV १.१२.५ —

आस्फालनम् MBh, Śak, Hit, Ragh, Śis, etc.

— संसृज्, ५, RV 10.४४.६ — समवायः

Śis, Gaut, Sarvad — समाधातः Basar,

ṣāh. — समिशः RV. — स्खलनम्

ṣiṣ.

Collision with संनिपातः (~~च~~ instr.)

MBh, Kav, etc.

bringing into collision सम्मिदनम्

MW## Come into collision समृत, mfn

Come into collision with सम्मिदवत्

mfn (सार्धम्) द्वि — mutual

collision घनाघतः ^L ~~to~~ — to be
_{pass}

brought into collision संघृष/संघृष्यते

MBh + + + to bring into collision

संयुध् caus संयोधयति RV + + + to
_{pass}

come into collision संघृष/संघृष्यते

MBh — to come into collision संगम

संगच्छते (rarely ~~RV~~ संगच्छति [only

with an object]) RV, etc —

समृ, समि यति, समृणोति, समृण्वति,

समृच्छति (also A. for समृच्छति, समृच्छते

Pāṇ. 1.3.29.) RV, AV, S Br, Kaus,

Bhatt~~####~~ to come into violent

collision with समासु, ^{चल} समासुवते, MBh.

to cause to come into collision

समृ caus समर्पयति, समर्पयते, S Br.

1
1
Colloquial ^{adj} I. सांवादिक ~~म्भ~~ L.

Colloquy I. सहवादः MBh — सहालापः

Pañcar.

I. II. संवाच ~~b~~ RV — समास्या MBh, R.

समालोचः ~~L~~ L.

Colloquy with संवादः (ifc. f. भा)

(instr. with and without सह, loc.,

or comp) RV, etc — समभिमावणम्

2
2/11/12
(instr. of comp) R.

holding a colloquy संवादितृ, ~~mfn~~,

Hir P.

Collusion ॥ गणित. W.

Collyrium n II नेत्राञ्जनम् śringār.

III भक्षिसंस्कारः L — अग्निसागम् L —

कापोतः W — जलम्बलम् W — तुल्यम् L

— नेत्ररञ्जनम् L — यामुनम् (scil. आञ्जन,

AV — रुष्यम् L — वर्ति^f, Uttarar, Kathās

वर्ति.

black collyrium applied to the eyelashes

or the inner coat of the eyelids अञ्जनम्

a blue stone applied as a collyrium to

the eyes कुमलः L clax of brass em-

ployed as a collyrium पुष्पाञ्जनम् L

clax of brass used as collyrium सद-

ञ्जनम् • L — पुष्पकम् L Collyrium etc.

भाक्षिभेषजम् Collyrium formed like ^aball

गुटिकाञ्जनम् सूक्ष्म Collyrium formed

like a globe गुटिकाञ्जनम् सूक्ष्म

collyrium for the eyes आञ्जनी R 2. 91.

70 — कापोलाञ्जनम् & collyrium

made from nectar सुधावर्ति in H Paris

a collyrium made from the Amomum

Anthorhizon सुवीकरम् in collyrium

(powdered antimony or other sub-

stances used as an application and

ornament to the eye मनीकम् &

covered with collyrium prepared from

lampblack कज्जलित mfn gana

लारकादि Pān 5.2.36 devoided colly-

rium mixed (with oil etc) भिन्नाञ्जनम्

Kāu, Suss free from collyrium

अनञ्जनम् mfn having the colour

of the collyrium used for the eyes.

आञ्जन mfn MBh 5.1708 a kind of

collyrium कर्पूरिका L — कर्पूरी L —

खर्पूरीतुल्यम् L, खर्पूरीरसम् L —

अङ्गुष्ठम् L — धौतबली L — प्राणान्तः

(Uṇ 3.127) L — बालभैषज्यम् L,

रसाञ्जन — रुक्मम् L — ^{सौवीराञ्जनम् L.} ~~सौवीराञ्जनम्~~

a kind of collyrium (extracted from

Ammonium antozhiza) चक्षुषः L

a kind of collyrium (clax of brass or

a blue stone चक्षुष्या - L like

Collyrium अञ्जनवत् mixed collyrium

प्रभिन्नाञ्जनम् Ritus, Pañcat a sort-

of collyrium कुम्भकारिका L — ताक्ष्यम्

MBh 6.12.16 (ताक्ष्यं) Bhp 5.1.204,

ताक्ष्यम् Suśr 4.9.45 — धौताञ्जनी,

धौताञ्जली L, त्रिद्वय, त्रिद्वय — शैलम्

(only L) a sort of collyrium prepared

7
from lead ore रसाञ्जनम् सुस्र a

sort of Collyrium prepared from copper

with the addition of curcuma रसाञ्जनम्

सुस्र a sort of collyrium prepared

from the clax of brass with Amomum

Anthorrhiza रसाञ्जनम् सुस्र the

3 kinds of Collyrium (Kālāñjana,

pushpāñjana, rasāñjana) अञ्जनम्

two kinds of collyrium (kharpari -

tuttha & sauvīśāṅgana) चक्षुष्यम् L.

Colocasia antiquorum

I केयुकः, केयुका

— केयुकः Bhpr, केयुक — पेचुⁿ, पेचुकⁿ

ⁿ, पेचुक, ⁿ पेचुली L.

II दलसारिणी L — नाडिपत्र^{त्र}म् L —

नाडिचः L — विश्वरोचनः L.

a plant with an esculent root

(Colocasia antiquorum) केयुका :

केयुका, Suiz.

colocynth । I ५ इन्द्रवारुणिका, इन्द्र-

वारुणी — वारुणी L.

। II अरुणा L — दासा, दासिनी Bhp

— जलदः L — पीतपुष्पी, पीतपुष्पा L

— वातकप्रिया L — मरुजा L

मातृ L — लघुचिर्मिता L — विचित्रा

L — विशाला Sams — विषद्वी (only

L) — वृषभाक्षी L — शक्रवल्ली L —

खेतपुष्पा L — सुकणी, सुकणी L —

सुफला (only L) — सुवणी W — सूया

L — हास्तिदुग्डी Npr — हेमपुष्पा.

a kind of colocynth महाफला

(only L) — महादेवी L — कणी-

कणीनी L a particular species

of large colocynth रसाणुकणी

L a species of colocynth इन्द्राणी

Nie — कपिलाक्षी L — इन्द्रायुध

Swiss a sort of colocynth इण्डी

L the colocynth plant विषकला

L.

— x —

colonies । I क्षितयः ‡ pl RV.

coloquintida । I म मयसी Suise 6.

47 — मृगाक्षी, मृगाक्षणी L, मृगादनी

Suise — मृगेक्षरुं म न (?), मृगेक्षरुं

म म (?) Suise.

। II दुद्रुहा Gal — गोडुम्बा L —

लारका (Pan 7.3.45 Vārtt 6) L —

भरा — मृगचर्मिता L — मृगभोजनी

Suise — मृगमफला L.

1922
Coloquintida (Citrullus colocynthis)

see Coloquintida.

the Coloquintida Citrillus

Colocynthis 52-011 9 ^f ~~1~~ Suss

— x —

Species of Colosanthus ^{सन्त} फुल्लवृन्तः : L.

a variety of Colosanthus Indica.

दीर्घवृन्तः : L.

— ० —

Colosanthus indica दीर्घवृत्तः, दीर्घवृत्तकः L

—नरः L •

the tree Colosanthus indica Bl

अरु \underline{m} , अरु \underline{m} AV²⁰ . 131 . 18,

1
e 7 1
a large kind of Colotropis

niobis: L.

— x —

calotropis gigantea^a चित्रमानु मफन १ .

colour n. I वंशः (वर्णमन्त्रे अर्ध्यादि)

(ये ~~॥~~ आ) MBh, Kāv, etc — वर्णः

(वर्णमन्त्रे अर्ध्यादि) (ये ~~॥~~ आ) RV,

etc. ~~त~~ २५: MBh, Susr, Lalit

— रागः (ये ~~॥~~ आ ७२ ई) MBh,

Kāv, etc.

I II आभा MBh, Mn, Susr, Pañcat.

etc. — आभासः R, Susr, Bhag —

उपरागः Ragh, Kathas, etc -- छवि

‡ MBh 3. 12387, Meicch, Megh,

etc -- छाया (Pān 2.4.22 & 25,

6.2.14) ife (esp. after a word to

be taken in the gen) Megh 102 —

छाया Susr, VarBṛS 68-89 ff,

Ragh 4.5, Megh (ife ‡ आ) etc

— त्विष ‡ VarBṛS 32.21, 64.3,

Suśr, Ratnāv, Kathās -- दर्शनम्

L -- वेदास न RV -- रञ्जनम् R

रुचि ‡ Var Bṛs, Kālid, Bhp

रुचि ‡ Kāv -- वचसि न R, Bhp

वचसम् (युष्) AV, MBh, R, etc

वचसि -- वणिता MBh, वणितम् Suśr,

Kull, etc -- वणिका Śak (prob

W. & for Varnikā) -- वणिसि न

Kpe -- शोभा Var BzS, Mudr.

according to colour वर्णतः RPrat

AgP any outward colour रूपम्

(if f आ rarely इ) (often

रूपमणि n pl.) RV, etc assuming

the colour of any near object

तत्स्थितदञ्जनता Yogas 1. 41 had

colour दुर्बलः Bh 12. 3. 47

a beautiful fresh colour शीतल

Jātkam being of a mixed colour

मिश्रित मय L the being of

another colour अत्यधिक being

of a particular colour अथ

मय (अथ) न. lāndya Br 2.1.1.7

being of the colour of रूपधर

मय ifc Ragh, VP, etc belonging

to one of the same colour सावर्ण्य

mfn MW by colour वर्णितः R Prāt,

Ag P causing colour वर्णिकृत- mfn

Susr.

change colour । II वर्णान्तरण

Sāh.

। II वर्णान्तरण Susr, Kām

वर्णान्तरण MBh, Hariv, Yājñ, etc.

वर्णवैचर्यम्.

changed in colour विरक्तं mfn.

Ragh changing from one colour

into another विविधचित्तं mfn.

Kārand changing the colour of

the faces पुरीषाविरञ्जनीयं mfn.

the clear colour of the milk

अञ्जनं mfn colour for painting

वर्णकः, वर्णकम्, वर्णिका Ait Ar,

Sāṅkhaḥ, etc (life & अंका)

colour-giving रागद म्फु W

colour in the cheek कपोलरागः

colour-maker रङ्गकारः BhP,

रङ्गकारः Mariv the colour of

a jewel मणिरागः Var the colour

of safflower सुसुम्भरागः Ritns

colour of the face छाया Susr, १

Var Be S 68. 89 ff, Ragh 4.

5, Megh (ifc & आ) etc —

मुखवर्णः MBh, R, Pañcat —

वर्णः (वर्णम ४ - अध्यादि) (ifc

& आ) Mn, MBh, etc colour

of the skin छाया & MBh 3.

12387, Mricch, Megh, etc colour

substance रागिद्रव्यम् Pāṇ 4.2.1

Sch composed of colours वर्णिकमय

mf (इ) न Śāntik.

consisting of colours I वर्णमय

mf (इ) न MW — रागमय mf

(इ) न Kāvyaād.

! II वर्णिकमय mf (इ) न Śāntike

dark colour ~~रूप~~ रूपाभता (MBh),

Märk P, Kād) इयाभ-वैम (MBh, R)

deprived of colour - पञ्जरुपं म्फ

(आ) न Car form and colour

रूपधेयम् AV 4 principal colours

चातुर्वर्ण (in comp) W.

giving colour I E वर्णदं म्फ W

— वर्णकृतं म्फ Suisse — वर्ण-

दात्री L.

I II नमः mfn Suse.

a good colour सुवर्णः MW

सुरङ्गः W having a beautiful

colour रूपवत् mfn Parjya,

MBh, Nir, etc having a

beautiful colour वरवर्णिन

mf. (इति) n. MBh having a

changed colour अपरक्त mfn

Sāk having a fast colour

सुहृत्सुता L the having a golden

colour (one of the 32 signs of

perfection). सुखविनिर्मुक्त Dharma

83 having a lasting colour

दीर्घरङ्गा, दीर्घरागा L having all

colours सारङ्गम् mf (आ) १

Sr, Srs having an excellent

colour अरुण mfn Hit

having another colour अरुण

mf (आ) न having a particular

colour वर्णित mf (इति) न

Agf having beautiful colours

सच्छाय mf (आ) न L.

having colour I वर्णित mfn

MW — सरङ्गः mfn Kāv.

I II रागवत mfn Gt — रागा-

वित mfn W — रंगवत mfn

R, Bhp, Kathas — सराग

mfn Kād.

having the colour of वर्णि

mfn (इनी) ५ (ife) R — रंगव.

(often ife) having the colour

of a parrot रंगवत mfn VS

having the colour of fire आग्नि

अग्नि mf (आ) न. having the

colour of indigo नीलीराशि mfn

L having the greatest variety of

colours विस्तृतपलम mfn MW

having the same colour एकवर्ण

mfn RV 10. 169. 2, AV, SB2,

etc --- सार्वभौम mf (आ) न. RV,

etc — समानवर्ण mfa (आ) न

Var Br.S having the same colour

as समानरूप mfa (आ) न (gen

or comp) Var Br.S - - सख्खाय

mfa (आ) न (ifc) sis having

the sun's colour आदित्यवर्ण

mfa VS lacking colour

निख्खाय mfa (आ) न Kar,

Kāthas, BHP living by colours

रङ्गजीवकः, रङ्गजीवः L.

loss of colour I I विवर्णता मर्ध,

Hariv, R, etc — विवर्णभावः Ragho

+ II विरागः Naish — वैराग्यम्

Suse, Kām.

milk from a cow that has a

calf of the same colour सासृगप-

वत्सम Vait nothing but colour

वर्णमात्रम् Hit an object of a

particular colour वैरिः MBh

of a bad colour दुर्वर्णम् mfn

TBe, MBh, etc of a black

colour कृष्णवर्णम् mfn L of a

particular colour (?) भिन्नम्

mfn (भेद) न of different colours

नानावर्णकृति mfn pl Bhag

of divine colour अमरवर्णिन

mfn MBh of like colour

अमल Kier of one colour एव-

वर्ण mfn Pār Gz, MBh, BhP,

etc of the colour of the red

lotus अशोकदण्डवर्ण mfn L

of the same colour समवर्ण

mfn (अं) न L of what colour(?)

विशेष mfn MBh, BhP only

the colour वर्णमानम् Hit-painted

with colours वर्णकचित्रित mfn

Sak a particular colour वैराटः

MBh party-colour विचित्रम् W

producing the same colour

सरूपकृत mfn AV, सरूपकरण

mf (३) n AV (in phil) the

quality of colour (one of the 17

Gunas of the Vaiseshikas)

रूपम् 1 W 68 (in phil) the

quality of colour (one of the

24 Gunas of the Vaiseshikas)

रूपम् 1 W 68 red colour अरुणः

bhp --- रोहितरूपम् Maitr S

relating to colour अवय म्भ

Suse relating to one of the

same colour सवय म्भ MW

the same colour सवयवय म्भ MBh

the state of colour अवय म्भ MBh

वयवय Suse, Kull, etc useful

for colour अवय म्भ Suse

a variegated colour विभक्तिः L.

various colours नानावर्णः म

pl R with colour वर्णितः

R Prāt, AgP yielding a good

colour सुरङ्गदः W to deprive of

colour विच्छायय Nom विच्छाय-

मति Kāv, विच्छायी कृ - करोति

Kathās.

colourist -

color = म । I रञ्जकः मम 4.216

— र. ५. कारः BHP, र. ५. कारकः Haeiv.

a female colourist रजमित्री VS.

colour vb I. I वर्ण cl 10 (Dhātup

35.83) वर्णयति युवज्ज, Daś — रज

०२ रज caus रजयति (only AV)

and रजयति, रजयते AV, etc.

I. II अभिरज caus P — उनापिडा

P. A — संरज caus संरजयति BHP

I III कञ् cl । कञ्ते Dhātup 10. 17 —

कीट् cl 10 कीट्यात् Dhātup 32. 98.

I II
the act of colouring / रञ्जनम्

Vāgh — वर्णनम्, वर्णना.

I II उपरागः Ragh, Kathās, etc

— रागः (रिफ् आ or इ).

the red colouring with which

bridegroom and bride are

marked at weddings वनिकम् L

colouring the body with unguents

विच्छिन्ति f Sak, sis prepared

for colouring कषायित म् W.

colouring adj । I रञ्जन f (इका)

Sārings, रञ्जन f (इ) Sarvad-

रङ्गिन W — वर्णय W.

। II रञ्जन f (इ) AV — रागय W —

रङ्गिन f (इणी) L.

any colouring substance रञ्जन-

द्रव्यम् Kum, Sch — रङ्गवस्तु

n Pañcar a particular colouring

earth used by potters मातृरञ्जक-

मृत्तिका Bhpr.

coloured adj II रङ्गित MBh, Kaw,

etc — रक्त f (आ) Be, Gr. S₂S, Mn;

etc — उपरन्तः०

11 अञ्जित RV 5. 57. 5 — आभ-

रञ्जित R — उपचिन्त — कषायित

Prak — प्रतिरञ्जित MBh, R — राग-

वत दृष्ट — रागान्वित W — रागिन

† (इनी) Sush — वर्णगत W

रागिन † (इनी) AgP — विचिन्त

† (आ) W — विचिन्त MBh

~~संस्कृत~~ ~~शारित~~ Hear — संस्कृत R — संस्कृत

Hariv — समस्कृत MW, संस्कृत.

not coloured अरागिन Sush

अरजनीकृत Bandh all-coloured

संभवणं f (आ) T Ar any

coloured string रागसूत्रम् (only)

L) any coloured thread राग-

सूत्रम् (only L) attired in

coloured cloth पट्टासप्त MBh ७

पट्टासप्त badly coloured ३२-०५

fān ८.३.१४ ८ is best coloured

वरवर्णः, वरवर्णम् Hariv the being

coloured with passion सनागता

(Pañcat) सनागतम् coloured

cloth पट्टः Kāv, Pañc — ३३-११

पट्टम् W लोहितम् L. coloured equally

समरञ्जित Hariv coloured like

beans माषवर्णः; Susr the coloured

one रजनी AV, etc coloured

variously विविधादिन Karand

coloured water लोहोदकम् Ragh

coloured with lac लाक्षारक्तः Kans.

clark-coloured । I आम्रं ‡ (आ)

AV, etc dark-coloured आम्रवर्ण

Kām — काम Var Br. S, काम (S)

† (अ) Mariv, Kāv, etc 5

coloured पञ्चवर्ण (Majeech

1. $\frac{7}{8}$?) having coloured thighs

(a victim) अविजिप्तकथ VS, cf

Pān. 6.2.199 Sch.

many coloured । I बहुवर्ण Suss

(बहुवर्णता) .

I II कश्चित् W — नानावर्णाः ‡

(आ) Var, Suśr, Heat — विचित्र

‡ (आ) MBh, R, etc.

one-coloured पुष्कवर्ण Pār Gr,

MBh, BhP, etc red-coloured

रक्तवर्ण Suśr — रक्तवर्णिक rice

dressed with coloured condiments

चित्रान्नम् — Yājñ 1. 303, चित्रौदनः,

चि नौदनम् Grahay the state of

being coloured रागिता Kām,

Kathās swan - coloured हंसा ३५

MW three coloured त्रिरंग ३३२५

१३, KātyŚr variously coloured

चि न निचि न W white - coloured

द्वेतानां MW — द्वेतोरञ्जनम् L.

to be coloured ^{adj.} I रञ्जनीम् MW —

वर्णनीय Bhp, Sāh, Sarvad, वर्णयितव्य

Saink.

I II रञ्ज् or रज् el 1.4 (Dhātup 23.

30, 26.58) रजति, रजते (only ५१,

रञ्जति R 7.99.11) or रजयति, रज्यते

AV, Kāv -- वर्ण् pass वर्ण्यते MBh,

Kāv, etc -- संरञ्ज्, संरज्यते MBh.

having coloured I II उपरज्य P.

a female colourer रञ्जनी Cat.

colourless | I adj नीरसः L —

निर्वाण ‡ (आ) MBh, Hariv, R, etc —

नीराग Kathās.

| II विच्छायित — नीतराग W.

colourless (Comm, said of Nara

and Nārāyaṇa) अवर्ण MBh 3.

colt

I I किशोर: AV12.4.7 Hariv. R.

किशोरक: L.

I II अम्बरीष: L — बाल: L.

a female colt किशोरी (Pāṇ 6.1.

107, Pat), R, किशोरिका gana

शुभ्रादि:

Cōhuber Nāga ॥ कृष्णसर्पः MBh, R,

Suśr, Pañcat, etc — कालसर्पः Gīt

10.12, Vet .

1 II कालभोगिन् m Das — कृष्णभुजङ्गः

— कृष्णभोगिन् m Gīt 6.12 — फणावत्

m Bālar — महाविषः L .

The poisonous serpent cōhuber

Nāga कालः Vet, कालसर्प

snake (esp the colub^uer Nāga)

फणाकरः L, फणाधरः L, फणामरः L

The venom of col^uber Nāga

क. लविषम् MBh 3.141.14 (esp)

columber Nāga नामः ŚBr,

MBh, etc.

Columba harricola $\frac{H_2 \cdot 3 \cdot 2}{9}$ L.

Columba #. hurriyala

हरिताल: L.

column - I स्तम्भः (कृत् + आ) Kāth,

Gr. ^SŚrī, MBh, etc.

I II पादः AV, ŚBr, MEh, etc —

मेता sāy = स्थूणा.

any column स्थूणा RV, etc —

दुपदम् RV, VS, AV a column adorned

adorned with a buffalo's head

माहिषीस्तम्भः MW a column

erected in honour of victory

यूपः L = जयस्तम्भ column of

smoke धूमराजि ± Hariv =

धूमशिखा AV, Venus column of

victory जयस्तम्भः Ragh 4.59,

Kathās 19, Rājat 3.479 a

crystal column माणस्तम्भः BHP

a hollow metal column made

red-hot for burning criminals
(esp ~~or~~ adulterers) to death

शूर्पि I, शूर्पि Gant, Mn, etc,

शूर्पि, शूर्पि a kind of four-sided.

column रुचक: Var Br S ~~under~~

~~of a column~~ दण्डमुख: Buddh, I,

~~दण्डमुख: Karn 17.49~~ the main

column of a house वेश्मस्थूणा I

a part of a column कृच्छ्रिकम्

R, Var BrS — दृष्टः Var BrS 1.3.29

a particular part of a column

पद्मः, पद्मम् Var a pyramidal

column containing the ashes of

deceased person. दृष्टः, दृष्टम्

Āśv 3. 1.12, Farās, yājñ 2.151

8228, MBh, etc a stone-column

शिला स्तम्भः Kathās the top of a

column चालका Cāl Up, यूडका

Cāl Up, Ech the undermost part

of a column वहनम् Vāṇ Bṛs

hall resting on 4 columns

चतुष्कवर्गम् \approx Vcar 15.15

having a thousand columns

सहस्रपद mfn MBh having

firm columns हृदयगत मनु

R in marching columns

अतीतः AV provided with

columns स्ताम्भिन मनु Pracana

shining with columns of gold

कनकस्ताम्भरुचिर मनु hit a

stage on columns मनु:

MBh, Kāv, etc supported

by a thousand columns

सहस्र स्तूण म RV.

in marching columns अनीकशः

AV leader of a column दण्डमुखः

Buddh, L, दण्डमुखः Kām 17.49.

comb

vb I II आनप् caus जावापयति .

to comb (hair) विवृ, विवृणोति,

विवृणुते HParis to comb one's

head प्रलित्, प्रलित्वते Karis,

~~Paris~~ Pārtyr to comb out

वितृ caus वितारयति SBr to comb

out (hair) वितूस्तय, वितूस्तयति

Pār 3.1.21, Sch one who has

his top locks combed and

cleaned शिवामाजित mbh Satr.

combing n. II ज्वलेवनम् Āśvśr.

Āp, Gant

combing (the ^{hair} ~~hear~~) II मर्दनम्.

com. n. II कङ्कतः (कङ्कती, कङ्कतम् L) AV मर्द

4.14.2.68 (v.l. कण्टक) T Br; Pār. Gṛ.,

etc, कङ्कतिका — ज्वलेवनम् Karis

केशमार्जकः, केशमार्जकम्, केशमार्जकम् L

— दन्तपत्रिका MBh 1.3.157, sch

प्रसाधनः L, प्रसाधनी. sunr —

वेगिवेदिनी MW.

cock's comb शिरिवनी L —

सुशिला L (Prob) comb for

scaping मृदा: RV 8.66.3

the comb of a peacock शिरोवल्ली L

having an upright comb

(as a peacock) उत्तरा मधु

Uttarar as small comb

तारकीर: (only L) .

1
०१११
combat vb II संयुध, संयुध्यते (rarely

संयुध्यति) MBh, R, BhP.

II संयुध caus प्रयोध्यति Hariv.

combat n II संग्रामः (संग्रामम् Siddh)

AV. etc — युध् f RV, etc — आजि m

rarely f RV, AV, etc — रणः, (रणम्) RV.

etc.

II अनीकः, अनीकम् — अभिमतः L —

आस्कन्दनम् Kathās — आहरणम् etc L —

छुपः L — पौषम् L — प्रतिघः W —

प्रहरणम् MBh — संव्याधः SBh —

संगरः Mh, MBh, etc — संघातः (rarely)

संघातम् ibc (जा) VS, KATH, Mh.

any single combat द्वैरयम्

MBh, Hariv, R combat of animals

कौलीनम् L eager for combat

विग्रहे ibc Mh. Mear.

engaged in combat । II अयुक्ति

mbn MBh 3.15362 — संगरस्य

mbn R — वृत्ताय Nom P, only

p वृत्ताय RV, AV, VS fighting

by single combat द्वयोर्धन

mbn BhP fit for combat

संगरस्य mbn Kām a parti

cular kind of combat भण्डरः

a place of combat युद्धस्थल Kar

prepared for combat सोद्यमम्

Kathās single combat द्वन्द्वयुद्धम्

W — जीतः L victory in a

separate combat पृथग्ययः Grant

to engage in combat with

अभ्युदि (acc.) MBh to engage

in single combat द्वन्द्वम् MBh

characterised by a thousand

combats (said of a battle)

सहस्रमेव, ~~सहस्रमेव~~ सहस्रमेव

सहस्रमेव RV combating

(of feelings, etc) प्रत्याख्यानम्

Hyog .

combative^eness n युयुता MBh, Hariv.

instinct with combativeness

युद्धसार mbn MBh.

combating adj ।। योधिन् ~~mbn~~

(ifc) MBh, R — सम्प्रहारिन् R.

combating men वृषायुध R.

combatant n ।। भरः MBh, Kāv.

।। अनीकस्थः — नियोधकः MBh —

योधु mbn Sāy — ग्रहृ m

MBh, Kāv, etc — युयुत्सुम् W —

योधेयः L :

spring-combatant वसन्तयोधः

• Ritus deprived of combatants

विद्येय mbn MBh.

combine vb I I संयुज्, संयुज्नात्, संयुज्ते

R1, etc एककृ R, Ramat Up → संघात,

संघाति, संघात RV, etc.

I II अनुसाम्भेद् Kāth अभिसंहन् MBh

— अभयज् RV 1.1.14.3 — आवन्ध्, आवध्ना

त, Ā, MBh, Daś, Kād — मिश्र cl 10

(Dhātup 35.67) मिश्रयाति (मिश्रापयाति Vp),

KātyŚr (with instr), kātyŚr, MBh, etc

~~संज्ञं~~ caus योजयति R, Var, Rājat,
 etc — समस्त, समस्यति AV, ŚBr, Kāty Śr,
 Śulbas — समाह, समाहति, समाहते AV, et
 etc — साम्भेद, साम्भेजति, साम्भन्ते
 TS, etc.

to combine together उपसमाकृ P

ŚBr 4 — समवायं कृ to combine

variously वि^कल्प^क caus विकल्पयति

Car the wish to combine. समुच्चिषा

VS, Sch.

combining न । II प्रसज्जनम् W - बन्धः

MBh, Kār, etc.

combining different methods of

medical treatment क्रियासंस्कारः

Bh pr combining with each other

गुह्यः Bālar 1.1, Kuval 289,

319 the combining of various

evidence प्रत्यासंकलितम् Smṛitit.

combination n. I. एकाकरणम् comm

on TPrāt — संहृतीभावः car —

समाहरणम् W — समुदायः Prāt, Kāv,

Pañcat — संयोगः Ā past, MBh, etc

— समासः Bh, Śr, Mn, etc — समसनम्

L.

I II आयोजनम् — प्रतिकर्षः Kāty, Śr,

Sch — प्रत्यासङ्गः VPrāt — युक्तः †

Ait Br, Tānd Br — योजनम्, योजना

Sāh, Vedāntas — विच्छेदः Kāty Śr,

Śr, MBh, etc — (in rhet) श्लेषः Vām,

Kāvyād, Sāh, etc — संव्यूहः Bhp

— संग्रहः (युक्तः † आ) MBh, Kāv, etc

— संसर्गिता — Kull, संसर्गितम् Āp Śr

— संसृष्टि † MaitrS — साधे m

(exceptionally f) Kāth Up, Sūbh ---

संनिपातः Prāt, ŚrS, MBh, etc --- सं-

निपातः BhP --- समुदयः (rarely समुदयम्)

Maitr Up, MBh, etc --- साहित्यम् Kām,

Kap, Kāty Śr, Sch.

any combination योगः MBh, Kār,

etc any combination of persons

पूगः (ifc f आ) Sāṅkh Br, Mn,

MBh, etc causing combination

संधानकरण mf(ई) n W.

close combination | I संहतत्वम् W

— संधातः (rarely संधातम् ifc)

† ३५) TS, MBh, etc — संधः

MBh, Kāv, etc.

combination (e.g of words in the

Krama q.v) प्रसंधानम् APrāt,

MBh, Sch combination of expedients

उपारयोगः a combination of 4

ślokas containing one sentence

प्रभद्रकम् Kāvyaḍ, Sch a

combination of 4 variables चतु-

रक्षरम् Sāṅkh Śr, Lāty, RPrāt,

BhP 6.2.8 combination of sounds

संघटना Sāh combination of two

or more consonants संयोगः

Prāt, Pān, etc a combination

of two words प्रः R Prāt

combination of words संघानम

Prāt, śāṅkh Śr — संघट्ट sah

combination with संसाम (instr)

Āśv Śr, AV, Pān a combination

with two संसाम Pān 5.1.30,

Vārtt 1 consisting of a combination

of the humours समवायिनं म

Guise great combination महा

साहता TUP having a combination

(of the humours) समवायिनं म

Guise in combination समवायिनं

समवायिनं 'in combination with'

साहित्येन (in arithm) a

11

combination गणितशास्त्रः Lrll

(in arithm) finding by combination

भावना (in gram) the combination

of letters according to euphonic

rules संहिता Prāt, संधि (in metr.)

combination of like sets तुल्यभावना

(in rhet) the artificial

combination of two metaphors

समप्राधान्यसंकरः Kural one of

the consonants in a combination

of consonant. संयोगिनः मन्त्रः Pān

1.2.27, Sa a particular

combination of two humours

which produces diseases

संसर्गः (ifc & आ) Suir

state of combination with

सम्भूतत्वम् (loc) mBl. 14.174

undergoing combination समिश्र

mfn Ehp.

combining ^{adj.} II समुयोगिन mfn ifc.

—संसर्ग (instr) Katy Śr — समुदायिन्

Samk.

combining with नत्सङ्गिन Mall

on Śis 3.79 — समाधि m (instr)

Lāty combining into a

pragātha stanza ^{3/} ~~pragātha~~ प्रगाथकारम्.

Lāty.

combined adj । I संहत Āśv Śr,

Mn, MBh, etc — संयुक्त MBh,

Kāv, etc — समाहृत Kāś, Kathās

— संयुक्त VS, ŚBh, etc. — संयुक्त

TS, etc.

I II उत्सङ्गित Śis 3.69 - एकस्य ŚBr,

MBh, Kum, etc - कृतानुव्याध W - -

गुप्त W = सङ्गत - बद्ध MBh, Kāv,

etc - मिश्र ‡ (आ) RV, etc, मिश्री

(in comp) - युक्त RV, Śāṅkh Śr,

Var, BhP - संस्पृष्ट TS, etc - -

समवायीकृत Hariv, Pur - समस्त

ŚBr, etc - समासक MW - -

समाहित ऽBh, MBh, etc -- साम्भन्त

TS, etc -- साम्भन्त RV, Bh, Sāṅkh

Dr.

not combined असांयुत BHP

being combined एकभावेन ~~न~~

RPriat being combined in

आभिसानिविष्ट Comm. on Br. Ar Up

being combined with सम्भूत Mn,

MBh, etc combined action

संक्षिप्ता MW combined together

संयुक्त W.

combined with I II आयुत

ifc MBh, R, BhP — करमित

L — प्रणयित Kar — मिलित

ifc Pañcat — युत Mn, Mish,

etc — संक्षिप्त (comp) Yājñ, Sch

70/6

18

— समक (ins (is) ~~RV~~ TBr — समित

(ins (is) comp) RV, MBh —

समक.

combined with i.e. containing

समक (comp) Hariv combined

with water वरित L (v.l. कुषित)

firmly combined संसृत हआ

MBh, Kāv, etc the soul

combined (with a body) समवायिन् m

(with पुंस) yājñ 3.12.5 well

combined सुसंहीतं Śāṅ when

both cases are combined व्याप्ति

Pat on Pāṇ 3.2.111.

to be combined I समाहार्यं ऽBr,

MBh.

II समस्या W — सम्भरणीय T Br, Sch.

7/10/18
20

to be combined with समनुयोज्य

(instr) Var Brs.

having combined संहृत्य MBh, Kāv, etc.

to be combined एकीभू ऽBr, MBh,

RPrāt, etc — समस Pass समस्यते.

Combustion n । I दाहः Kāty Śr, Mn,

yājñ, MBh, R, etc — ओषः Susr.

I II प्राषः L — प्लोषः Rātnār, Rājat.

Complete combustion सर्वदाहः Āp Śr

combustible adj । I दहनीय W.

I II आग्नेय MBh — ज्वलन (Pāṇ 3.

2. 150), ŚBr B. 4. 4. 7, MBh 3. 12239

— ज्वलनीय W.

combustibility

दहनीयता, दहनीयत्व

W.

come + I vb आगम, आगच्छति RV,

AV, etc.

I II आपद्य, आपद्यते Bhp — आर् P, Ā

— इ cl 2 एति & 1 अयति, अयते

RV, AV, SBh, MBh, R, Hit, Ragh,

etc — इ intens इयते RV, AV, VS

— इल cl 6 इलति Hariv, VP —

गम Ved cl 1 गमति cl 2 गन्ति cl 3

जिगाति Ved 2 class cl 1 (also \bar{A}

MBh, etc) गच्छति RV, etc — गा cl

3 जिगाति cl 2 गति, गते RV, AV,

etc.

in order to come इयेय RV 6.

20.8 about to come आगिती म्फ

S Br 1 to be able to come up

with आगिती RV 10.43.5 to be

about to come आगम ~~desid~~ desid

• Āśv Gz being about to come forth

उत्पिप्सु म्फु to come about

संवृत, संवर्तते MBh, Kāv, etc

to come after अन्वागम VS, ŚBr,

etc — अन्वे el 2 अन्वैति RV

1. 161.3 etc to come again.

उपनिवृत, उपनिवर्तते Ait Br,

Sāṅkhya, R Prāt to come

again to ए (आ + इ) इति (with

or without पुनर्) Ait Br, MBh,

Kathās, etc to come (as a cloud)

उदि, उदेति Mṛicch, R to come

back again (पुनर्) इ cl 2

एति & 1 अयति, अयते MBh, R,

Pañcat, etc — प्रत्यागम, प्रत्या-

गच्छति TBh, MBh, Kāv, etc

— सम्प्रतीत mfn Bhp to come

back (from sea) उत्पद्य, उत्प-

द्यति Divyâv — *उत्था, उत्ति-

ष्ठति, उत्तिष्ठते Divyâv to come

back to परिवृत, परिवर्तते (ep

also परिवर्तति) (acc) MBh —

प्रतिपद्य, प्रतिपद्यते (acc) MBh

to come back towards अभिप्रत्ये

(acc) SBr to come clearly

before the eyes प्रत्यक्षाय Nom

प्रत्यक्षायते to come between विपक्ष

विपक्षतः Kaus — अन्तरि, अन्तर-

यति Mricch to come between

in succession to another अनु-

व्यवगा cl 3 अनुव्यवजिगाति SBr

to come down समवसृ, समवसरति

HPariś — उत्सृ, उत्तरति and

उत्तरति (Ved) Vet — अवसा RV

1. 94. 12 & 168. 4 — उपावे, उपा-

वेति AV 9. 6. 53, TB 2 to come

down again प्रत्यवरुह, प्रत्यवरोहति

TS, Bz, Āśv Śz — प्रत्यवे, प्रत्य-

वेति Bz to come down from

अवचर (al) RV 10. 59. 9 to come

down to निमा, निमाति (acc)

RV 5. 75. 5 to come down towards

towards आगम (only impr न्याग-

गतम्) RV 8. 5. 13 to come down

upon उपहा Sis 1. 37 to come

flying आपत, आपतति to come

forth उत्पद्, उत्पद्यते — उपपद्, उप-

पद्यते, rarely उपपद्यति — उन्मिष,

उन्मिषति Rājat, Kathās, etc —

विरपन्द, विरपन्दते Jātakam —

रवच el । रवचाति (only pp

रवचात) Kathās 23, 26.

to come back । I प्रत्याया, प्रत्या-

याति

~~प्रत्या~~ MBh, Kāv, etc — प्रत्यावृत्त,

~~प्रत्यावर्त~~ Kathās, Mit, etc —

समावृत्त, समावर्तते RV, etc.

I II आत्रज, आत्रजति R, Bhp, Śaṅg,

MBh, etc — उपागम, उपागच्छति

Kathās — उपावृत्त (rarely P)

उपावर्तते, उपावर्तति MBh, R, Śak,

etc — पु (आ + इ) पुति (with or

without पुनर) Ait Br, MBh,

Kathās, etc — परामी, परामि Ait Br

पये, पयैति chUp — प्रतिक्रम, प्रति-

क्रामति ऽBh, chUp, MBh — प्रति-

न्यागम्, प्रलिन्यागच्छति Kāth —

प्रतियां, प्रलियाति MBh, Kāth, etc —

प्रत्यवसा, प्रत्यवस्मति ऽBh — प्रती,

प्रत्येति प्रत्येति RV, etc — प्रत्ये

ऽBh, Kāth, chUp, MBh —

विज्ञ (with पुनर or भूयस) —

०मावृत्त, व्यावर्तित (rarely P) Ratnāv,

Rājat — समागम, समागच्छति MBh,

Kāv, etc.

to come forth । I उद्गम, उद्गच्छति

RV 1. 50. 10, R, Ragh, Viker, etc

— उद्भू, उद्भवति MBh, Kathās,

Hariv, Rājat, etc — प्रभू,

प्रभवति (rarely प्रभवति) ŚBr, etc,

प्रभु — उपजन, उपजायते MBh, BhP,

Mn, Hit, Suśr, etc — समुत्था,

समुत्तिष्ठति, समुत्तिष्ठते ŚBr, etc -

निराक्रम, निराक्रामति MBh, Ragh -

निःसृ, निःसरति Mn, MBh, etc.

I II उज्जृम्भ, उज्जृम्भते Prabh,

Naish, Dhūrtas — उत्था, उत्तिष्ठति,

उत्तिष्ठते — उदञ्च pass उदच्यते

Bṛ. Ār. Up 5.1 — उद्गा Ved P, Kāś

on Pāṇ 2.4.3 — उद्गास, उद्गासति,

उद्गासते MBh, R, Kathās — उन्मील,

उन्मीलति Bhartṛ, Gīt, Uttarar,

Prak — उल्लस, उल्लसति, उल्लसते

BhP, Kathās, etc — निरि, निरोति,

निरमते or निरमते (Siddh on P

8.2.19) RV, MBh, etc — निगम,

निगच्छति (often with अहिः) RV,

etc — निर्ग (only Subj) — निर्मा,

निमाति MBh, Kāv, etc — निवृत्ति,

निवर्त्तते ŚBh, Up, etc — निश्चर,

निश्चरति RV, etc. — निष्क्रम,

निष्क्रामति, निष्क्रामते (abl rarely

gen) RV, etc — निष्क्रम, निष्क्रा-

मति, निष्क्रमते (निष्क्रामति R) RV, etc

— निष्पद्, निष्पद्यते Mn, MBh, etc

— प्रचर, प्रचरति (ep also प्रचरते)

MBh, R, etc — प्रच्यु, प्रच्यवते

(ep also प्रच्यवति) MBh, Kāv,

Pāṇcat — प्रसृ, प्रसिरति (only

Ved) प्रसरति (sometimes also

प्रसरते) RV, etc — प्रवृत्, प्रव-

तेति (ep also प्रवर्तति) VS, Bṛ, MBh,

etc — प्रार, प्रेमति RV 1.39.5, etc

— प्रादि, प्रादेति Sāh, Subh — प्रे

ल 2 प्रैति RV, Bṛ. Ār. Up, MBh —

प्रेर, प्रैर्त्वे RV, AV, TS, ŚBṛ. —

वैरिः भू — विसृ ā MBh. — संसृ,

संसरति Bhp — समञ्जुञ्जम् Divyā

— समुञ्जम्, समुञ्जच्छति MW —

समुद्धा, समुज्जिहति Bhp — सम्प्रवृत्त

सम्प्रवर्तते MBh, Kāv, etc.

to come forth again प्रत्युद्भूत, प्रत्यु-

द्गच्छति (ep also प्रत्युद्गच्छते)

Prasannar — प्रतिनिमा, प्रतिनिमाति

MBh, Mārk P.

to come forth from । I संजन,

संजायते (alil) Mn, MBh, etc.

। II च्यु el । च्यवते (ep also

अवति) MBh 14598, R 2.39.15

— निस्तृ, निस्तरति MBh —

निस्तृ, निवति (rarely P) (all)

SBh.

to come forth on behalf of आध-

निक्रम A (dat) KātyŚr to come

forth together सम्प्र, सम्प्र^k

RV, TS.

to come from । I समाधा, समाधाति

(abl) MBh, Kāv, etc.

। II इ el 2 पुति & । अमति, अमेत

RV, Ch Up — स्त्रु el । (Dhātup

22.42) स्त्रवति (ep and m. c ~~***~~)

also स्त्रवते) (abl).

to come home प्रत्युत्तृ (only

ind प्रत्युत्तृ) R to come in

रुद्र ए १ (Dhatup 22. 42) रुद्रवति

(ep and m.c. also रुद्रवति) Nār

to come in a body towards उप-

संज्ञा P AV 6.73.1 to come in (as

revenues) उत्था, उत्तिष्ठति, उत्तिष्ठते

Sak to come in contact along

अन्नमृदा Gobh.

to come in contact with । I

संसृज, संसृजते or pass RV, etc.

I II अन्ववमृश Goh — अभिमृश

p, RV, etc — अभिमृश, अभिमृशेत

RV 1. 145. 4, etc — प्रपृच, प्रपृ-

णक्ति, प्रपृच्छति (acc) RV, TBH.

to come into I II अभिपत (acc) —

आगा, आजिगाति (acc) RV, etc

— उपगा, उपगाति RV 1. 164. 4,

7. 93.3, AV — निगा RV, AV, MBh

— प्रविश caus प्रवेशयति, प्रवेशयते

(acc) Var, Bhp — समभ्यतिक्रमः

समभ्यतिक्रमाति R.

to come into a position पु (अ+इ)

पुति Mn 12. 125, Megh, Prab, etc.

to come into any condition I

उपागमः, उपगच्छति MBh, Mn, Yājñ

etc. --- संभा, संघाति Mn, MBh.

। II गा ल 3 जिगाति ल 2 गाति,

गाति (acc MBh 3. 10697, R, etc.

to come into any state गा₂

ल 3 जिगाति ल 2 गाति, गाते

(acc) MBh 3. 10697, R, etc to

come into a state तु (आ + इ)

गाति Mn 12. 125, Megh, Prabh, etc

~~to~~ to come into conflict संस्था,

संतिष्ठते (ep also संतिष्ठति) RV

to come into existence सिध्

cl 4 (Dhātup 26.83) सिध्यति

(ep also सिध्यते) Bhp come,

monk! एहिभिर्मुक्ता दिव्यव.

to come near ^{1 I} उपाया, उपायाति RV,

MBh, Bhp, Kathās, etc — समागम्य.

• समागच्छति MBh, Kāv, etc — अभी,

अभ्येति RV, etc, सकाशम् √ अभी,

समीपम् √ अभी, पार्श्वे √ अभी Parcat

— उपया, उपयाति RV, AV, Āśv Gṛh

MBh, Bhp, Kathās, etc — उपे

(उप + आ + इ) उपेति RV, AV, ŚBh

— उपे, उपेति RV, AV, TS, ŚBh,

MBh, Śak, etc — समुप, समुपेति.

MBh.

I II अच्छा - V नञ् RV — अपी

(Ved.) अप्यति — अभितृ RV 1.

140.3 — अभिपद — अभ्युपसृ R

to come near. आया, आयाति —

आव्रज, आव्रजति ऽञ्, Laty,

Mn, yājñ, MBh, etc — उपचर,

उपचरति RV 7.46.2, TS 5.7.6.1,

$\dot{S}Bh$, R — उपचर, उपचरति $\dot{S}Bh$,

MBh, Mricch, Dai, etc — उप-

पृथ $P \bar{A}$ AV 18. 4. 50 — उपप्राप्ता

P RV 7. 70. 6 — उपविश, उपविशति

RV 8. 96. 6 — उपवी P —

उपवृत्, उपवृत्ति R, BhP — उप-

संगम्, उपसंगच्छते MBh, BhP,

Bhag — उपागा, उपागति RV 3.

56.2, 10.73.5, ChUp, Kathās

— उपावृत्त ~~म्फ~~, SBh, MBh,

Bhp — ए (आ + इ) पुति RV, AV,

SBh, etc — नृ ल । \bar{A} RV 1.4.

6 ~~३~~ f, 10.40.3 — नक्ष ल ।

नक्षति, नक्षते RV, AV, VS — पर्या-

चर, पर्याचरति RV, AV — पर्याया-

(only impr. पर्यायाह, पर्यायातम्)

RV — प्रतिप्राया, प्रतिप्रायाति RV —

प्रत्युपगम, प्रत्युपगच्छति MW —

प्राया, प्रायाति RV — संक्रम

संक्रामति, संक्रमते TS, etc —

संस्था, संतिष्ठते (ep also संतिष्ठति)

(loc) RV — समुदञ्च, समुदञ्चति

Bhām — समुपसृ, समुपसरीति R

— स्वर in उपस्वर MaitrS —

संचर, संचरति (rarely संचरते)

RV, AV — समन्वित, समन्वि-

यति MBh — समन्वी, समन्वयेति

RV, R, etc — समभ्यामन, समभ्या-

गच्छति — समभ्यागा, समभ्याजिगाति

MBh.

to come near from आगम-

(abl) आगच्छति RV, AV, etc

to come near (in order to help)

अरुणम् RV & SV come near! ति.

to come near to I अग्रागम

इति, etc — समुपगम, समुप-

गच्छति (acc) मति, R — आगम

(acc or loc) आगच्छति RV, AV,

etc — उपे, उपेति.

I II आगम (acc) RV 4. 31. 3, AV

— अभ्याशी भू Pat — आचर,

आचरति (५८८) RV — उपनक्ष

RV 8. 54.7 — उपप्रे, उपप्रेति —

उपश्लिष, उपश्लिष्यति MBh, Dāś

— उपाचर, उपाचरति RV 1. 46.14,

189.3, ऽंभि 2. 4 — उपाभूष P

RV 7. 92.1.

to come near together रामन्नुसृपे,

समनुसर्पति MBh.

to come off । II आरुहं, आरो-

हति A Kathās, Kum, etc —

निवृत्त, निवर्तते Mn, MBh, Kāv,

etc — प्रचर, प्रचरति (ep also

प्रचरते) BhP — वृत्त ए । वर्तते

(rarely वर्तति) Mn, MBh, etc —

to come on प्रपद्, प्रपद्यते (ep also

प्रपद्यति) AV, R, Mariv 'come

on! हन्त — साथु माअ, Kāw, etc

to come out । I उदि, उदेति RV,

AV, ŚB, Ragh, etc — उत्पत-२

उत्पतति Mariv, R, Mit, etc.

। II उत्सना, उत्सनाति, उत्सनामति

ŚB, TB — निव्रजं, निव्रजाति

Kauś — निष्पृ, निष्पिपति TS

to come out in order अगुतिः

२५ Mārka P.

to come out of ११ ३५, ३५१

ŚBr, VS.

११ ३५, ३५११ and ३५१११

(Ved) Aśv Gṛ, MBh, Hariv,

Sak, Mricch, etc — ३५ ११

३५११ (cp also ३५१११) MBh,

4598, R 2. 39. 15 — समुद्र,

समुद्राति (all, G.S., MBh, etc.

to come out of the deep उद्गच्छति

Now उद्गच्छति Maitr Uf to come

out towards उद्गच्छति P (with

acc) AV 14. 2. 44 to come out

towards उद्गच्छति, उद्गच्छति VS

6. 26, TS 7, TB₂, SB₂,

Tāndya Br, Sāṅkhya to come

quite near समाधिगम, समाधिगच्छति

MBh, Bhp to come round संबृत,

संबतते MBh, Kāv, etc to come

running आसृ, आसरति RV, AV.

to come to, I अग्री, अभ्येति

(with acc) Bhātt — समागम,

समागच्छति MBh, Kāv, etc —

समायां, समायात् (acc or loc)

MBh, Kāv, etc — उपक्रम, उपक्रा-

मात् (rarely उपक्रमत्), उपक्रमत्

RV 8.1.4, 21.2, 81.7, MBh, R,

Megh — अभिसमागम् (acc)

MBh 11.4451.

I II अभिनक्ष, अभिनक्षत् RV, AV

— अभिनिष्पद्य (acc); ऽभ्य —

अभिसम्पद Ved अभिसम्पद्यते ऽभ

14 Up -- अभिसम्प्राप L -- अभि-

सम्भू Ved RV 10. 18. 8, etc --

अभ्यागा (acc) RV 1. 164. 27,

MBh, (gen) Bhp -- अभ्यापद

(acc) Āśv Gṛ -- अभ्युद्य, अभ्य-

द्यति MBh 3. 11875 -- अभ्ये,

अभ्ययति [RV 8. 55. 1] अभ्येति

[VS] RV, etc — अवगम, अव-

गच्छति (with acc) RV, AV, ŚBr

— अक्ष (in classical Sanskrit

only) अक्षते RV, etc — इ cl

2 पुति & 1 अयति, अयते —

उपनम, उपनमति — उपपद, उपपद्यते।

(rarely उपपद्यति) MBh, Pāṇcat,

Var BrS, Kāraṇ — उपसंपद, उप-

संपद्यते ChUp, MBh — घट् ल ।

घटते (loc) Vet 2. $\frac{9}{10}$ — निमलं

निमलते (loc) RV 1. 186. 11 —

प्रचर, प्रचरति (ep also प्रचरत) RV,

etc — प्रतिमा, प्रतिमाति (acc)

RV, MBh — प्रतिमा, प्रतिमाति

(with प्रति) RV, MBh — प्राविश, प्राविशति

प्राविशति (acc) Sāṅkhya —

प्रे ल 2. प्रैति (acc) RV, VS,

SBh, Up, MBh — मा ल 2

(Dhatup 24. 41) प्राति RV, etc

— समाभिपद्य, समाभिपद्यते MBh —

समासद् व्युप समासादयति MBh,

RV, etc — समि, समेति RV,

etc — समापत, समापतति MBh

to come to (as death) निशं,

जिगाति (with acc) BHP to come to

an agreement with सम्भवतः,

सम्भवति (inste) ए. वि.

to come to an end । ट क्षमं गन्,

क्षमं या, क्षमन् इ, क्षमन्तु Nal.

R, Susr, Var Br. S, Das, Amar, 1.

Hil.

। II गा el 3 जिगाति el 2 गाति,

गाले Naish 8.109 — प्रलिसंक्रम,

प्रलिसंक्रमते BHP — विचर, विचरति

RV — विदस, विदरयति, विद-

सति RV, VS, Kath — शम् el

4 शाम्यति (rarely शाम्यते and

ep also शामति, शामत, Ved शाम्यति,

शाम्यति, and el 9 शाम्नाति) TS,

SBr, etc — संस्था, संतिष्ठते

(cf also संतिष्ठति) mBh, Kāv,

BhP to come to any condition

उपामा, उपामाति MärkP, Kir to

come to any one. आप, आपोति

Ā.

to come to any state । I उपामा

उपामाति MärkP, Kir — संमा,

संमाति Mn, mBh.

1 II हा el 3 (Dhātup 25.7)

जिहीते Kir.

to come to a particular condition

प्रपद्ये, प्रपद्यते (ep also प्रपद्यति)

MBh, Kāv, etc to come to a

particular state प्रपद्ये, प्रपद्यते

(ep also प्रपद्यति) MBh, Kāv,

etc to come to a teacher (as a

pupil) उपपद, उपपद्यते (rarely)

उपपद्यति MBh to come to blows

सम्प्राह, सम्प्राहरते MBh, R, etc to

come to nothing. नञ् cl 4

(Dhatup 26.85) नञ्द्यति (rarely)

नञ्द्यते and नञ्द्यति, नञ्द्यते) MBh,

MBh, Rāw, etc व्यवसृज्, व्यव-

सृज्नाति MaitrS to come to one's

ear कर्णम् आगम Ragh 1.9 to

come to one's mind उपनम, उपनमति

TS, TBz 1.1.2.8 to come to one's

self प्रत्यभिज्ञा, प्रत्यभिजानाति,

प्रत्यभिजानीते Kathās — प्रत्यागम,

प्रत्यागच्छति Kālid to come to one's

share उपागम, उपागच्छति Yājñ

to come to pass । I संबृत २

संबतते MBh, Kāv, etc.

। II या cl २ (Dhatup 24. 41)

याति Bhp — सम्पत्, सम्पतति

MBh, Hariv — समुपपद, समुप-

पद्यते MBh — सम्प्रतिपद, सम्प्रति-

पद्यते MW.

to come to pass भविष्य mfn.

MBh, Kāv, etc.

to come to the end of ज्ञान with

अन्तम to come to the years कृष्ण

मा.

to come together. । I संगम,

संगच्छते (rarely संगच्छति [only,

with an object]) RV, etc —

समाप्ता, समाप्तात् MBh, Kāv, etc —

समवे, समवेति ŚBṛ, Śamk —

मिल el 6 (Dhātup 28.71, 135)

मिलति, मिलते Kāv, Kathās,

Rājat, etc — समि, समेति RV,

etc — संया, संयाति MBh, Kāv,

etc — संनिपत, संनिपतति Āpast,

Megh — समुप, समुपेति MBh, R,

Pāṇcat.

I II अभिसमि, अभिसमेति Ved

(acc) RV 1. 125. 7, AV, etc —

उपसृजं, उपसृजति, उपसृजते Car —

— उपस्था, उपतिष्ठति, उपतिष्ठते —

प्रतिसंचरं, प्रतिसंचरति MBh —

संवृतं, संवर्तते Kaus, Pañcar B —

संक्रमं, संक्रामति, संक्रमते AV, ŚBh

— संगमं, संजिगाति AV — संचरं,

संचरति (rarely संचरते) दृष्ट —

संनस, संनसते RV — संनिगम, —

संनिगच्छति ऽभ्य — संनु, संनवते

RV 10. 120. 2 — समापत्, समा-

पत्ति गभ्य — समृष, समधति RV

— समे, समैति RV, etc — सम्भू,

सम्भवति, सम्भवते RV, etc.] to come

together (as heavenly bodies in

conjunction or occultation) समा-

गम्, समागच्छति Verbs to come

together (for battle etc). समुदि,

समुदेति MBh to come together in

संगमं, संगच्छते (rarely संगच्छति

[only with an object]) (loc)

AV to come together (in a

friendly manner) समागम, समा-

गच्छति SBz, ch up, MBh, etc

to come together (in a hostile
manner) समागम, समागच्छति SBz,

ch up, MBh, etc to come together

(sexually) समागम, समागच्छति

SBz, ch up, MBh, etc to come

together to. समूष, समवति (acc)

AV to come together with उप-

समे, उपसमेति ऽभ्, चWp.

to come towards । I उपागम ,

उपागच्छति RV, AV 7.48.2, 19.

4.3, MBh, Pañcat, etc —

उपाया, उपायाति RV, MBh, BhP,

Kathās, etc — उपे (उप+आ+

इ) उपेति RV, AV, ऽभ् — आया,

आयाति.

I II अभिपद — अभिप्रपद ऽभ्, etc

— अभिप्रया RV 8.27.6 — आक्रम

P A RV, AV, etc — आगा,

आजिगाति (acc) RV, etc —

आप RV 10.32.8 — उपगम,

उपगच्छति RV, ऽभ्, मभ्, etc —

ए (आ+इ) एति RV, AV, ऽभ्,

etc.

to come towards from different

parts अभिनी RV 6.9.5.

to come up I उद, उदेति RV

6.5.1, AV, SB, ch Up.

I II उद, उदिमति A — उदा Ved

P, RV, AV, TS, TB —

उद्गम्य Nom उद्गम्यति Maitr Up

— उपया, उपयाति RV 8.47.12.

to come up after अनुदे cl 2

अनुदेति S Be, etc to come up (as

an auxiliary) अभिपद.

to come upon । II. उपगम, उप-

गच्छति — विद् cl 6 विन्दति,

विन्दते RV, AV, Be — संस्पृश, 2

संस्पृशति (संस्पृशते) R — समभ्य-

तिक्रम, समभ्यतिक्रामति R —

समभ्यागा, समभ्याजिगति MBh —

समागम, समागच्छति MBh —

समुप, समुपति R — स्पृश el 6

(Shatup 28. 128) स्पृशति (m c

also स्पृशते) Ch up, MBh, Rā, ,

etc.

to come up to 1 I अभ्यामा MBh,

etc — समभ्ये, समभ्येति MBh,

Pāṇcat.

1 II अनुप्राप — अन्नाश ८ 5

अन्वयोति, अन्वयते RV, AV —

अभ्यपक्रमं, अभ्यपक्रामति AV 12.

2. 18 — अभ्यातृ (acc) RV

8. 75. 15 — अभ्यावृत्, अभ्या-

वर्तति (acc) RV, AV, VS, अभ्या-

वृत् caus (Ved) अभ्याववर्तति RV

10.64.1 — अभ्युपासा Kathās —

उद्भू, उद्भवति ऽB६, T B६ — उप-

संपद, उपसंपद्यते Tāndya B६ 13.

10.16 — स्पृश el 6 (Dhātup

28.128) स्पृशति (m.६ also

स्पृशते) (acc) Kāv — उदागा P

(with acc) AV 14.2.44 —

अभ्यावृत्, अभ्यावर्तते (acc) RV,

AV, VS, अभ्यावृत्त caus Ved

अभ्यावृत्तति RV 10.64.1.

to come within range of मा

with पशु or गोचरम् ifc to

come within the range of the

ear, कर्णपशु आमा Sak 232.11,

कर्णपशु उप-इ Bhp 2.3.19

what is to come पुष्प mfu

Sūryas, पुष्पत mfn most

willing to come गमिषु mfn -

RV, AV 5.20.12.

coming n I आगमनम् (if f

आ Kathās) Katy Śr, MBh, etc —

आगमः (if f आ) R, etc —

आगमनम् RV 8.22.18, MBh, etc.

I II आगति f RV 2.5.6, VS, etc

— आपतनम् — आभनम् RV, AV, VS —

आभनम् न RV.

the act of coming back उपा-

वतनम् Ragh 8.52, R, Vatsy

the act of coming down पतनम्

RV, etc the act of coming forth

उद्गमनम् R.

the act of coming near | I

उपसंगमनम् Dasae, Sāh — उप-

सरणम् Megh.

I II उपक्रमः MBh, R — उपसंगमनम्

RV 2.28.2.

the act of coming together

समवायनम् L — उपसंगमनम् Gaut

4.13 coming and going गत्यागति

f (in comp) Sinhās 3. $\frac{3}{4}$.

coming back. I I प्रत्यागमनम् MBh,

Kāv, etc — प्रत्यागति f Hariv

प्रत्यागमः Hariv, R, etc — प्रत्या-

वर्तनम् R — प्रतिलिखनम् —

प्रतिलिखति f Āpśr, sch —

प्रत्यावृत्ति f Mālatīm — पुनरा-

गमः Sāṅkh. Gṛ, पुनरागमनम् MBh,

R, etc.

I II पञ्चवर्तिनम् Kāty Śr, Sch —

पुनरागमनम् Āśv Śr — पुनरुपगमनम् —

Kathās — पुनरुपागमः Kathās —

संनिवृत्ति f Regh.

coming back again पुनप्रतिनिव -

लिनम् ~~र~~ R coming clearly.

before the eyes प्रत्यक्षाग्रमानत्वम्

Sāh coming down व्यभावः

Sarvad — निहाका RV.

coming forth । I उद्गमः Suse,

Ragh, Vikr, Ratnāv, etc —

विनिगति & Car — उद्गति &

Kathās — उद्गति & Kap

उत्थानम् Kap — उत्पादः Yājñ,

Prab, etc — उद्गदनम् मभ, Car.

1 II. उज्जृम्भयाम Bālar —

उज्जुम्भण Bālar — उत्काशिम —

Sāikh Bz — उत्थः L — उदयः

— उद्धे उद्धोधः Sāh, Rājat —

उन्मीलनम् Prab, Sūryas —

उन्मवः Sāntis, Prab, Bharte,

etc — उन्मेवणम् Sāh, Prab —

उल्लासः Kathās 14.13, Sāh, Kap

etc — व्युति f see गर्भव्युति —

निष्क्रमः R, Kathās — प्रचारः

MBh, Kāv, etc — प्रवृत्ति f

Śvet Up, Kālid, Rājāt —

प्रसरः (if f आ) Kālid, Kād,

Samk, etc — प्रसूति Kālid,

Prab — वहिभवनम् MW —

सम्प्रभवः Var Br S — सम्प्रवृत्तयः ,

f pl MBh.

coming forth from निगमिनाम (all)

MBh, Var coming forth of

(esp out of water) उत्तराणि

Var B&S coming forth (said of

sweat) अभिगमनाम Suisse coming

forth together समुद्धारः MW

coming forward. उदायः coming

from निगमिनाम f Sarvad

coming from insects की रजमः

Mn 11. 168, MBh 2. 1847 coming

from 'Siva' भवामना, भवामनी L

coming from the Dasa mula

दाशमूलिका car coming from

trisinga त्रैलोक्यम् Mantra Be

coming home again प्रत्यागमनम्

MBh, Kāv, etc coming in of

right) प्रवेशः L the coming into

the power (of another) वेदागमनाम्

Nir coming into the presence of

उपस्थानम् SBh, Kāty Śr, Āśv Śr,

MBh, etc coming into the way

नन्मपातः Git.

coming near । II अभिमानम् L

— आयाति f — उपायः Bhartṛ.

coming near to उपगमः Comm

on Dasar coming off प्रवर्तनम्

MBh, Hariv, etc coming out

विजृम्भितम् Kāv, Kathās, Sāvad

coming out (of danger) निस्तारणम्

निस्तारणम् Kull coming out of

(esp out of water) उत्तरणम्

Var Br.S the coming on of

evening प्रदोषागमः: Amar the

coming on of night रात्रियोगः: MW

coming to उपगमः: R, Megh, Raghu,

Sarvad, etc — आपनम् MBh

coming to an end विपर्ययः: R.

coming together सङ्गमनम् AV, TBh

coming together समागमनम् MBh

— सङ्गतम् MBh, Kāv, etc —

सङ्गमः (सङ्गमम्) अथवादि ि

अ) RV, etc -- समागति ि W

मिलनम् Amar, Gīt -- सङ्गः

RV -- सङ्गति ि RV, etc, सङ्गतिक

(ि) Sarvad.

I II संक्रमः VS -- सममः (ि) -

अ) AV, ऽB₂ -- समरः, समरम्

(अथवादि) RV, AV, ऽB₂ --

समरणम् Nir — सम्प्रदायः Gṛ.S,

Gaut, Mn, etc — सम्प्रदायः f

Kālid — सम्प्रदायः f RV, AV,

MBh, BHP — सम्प्रदायः rarely

सम्प्रदायम्) Maitr Up, MBh, etc

— सम्प्रदायः f RV — सम्प्रदायः f

f आ) Gobh — सम्प्रदायः (rarely

सम्प्रदायम्) Ratnāv.

coming together (in a hostile

manner) समागमः (if f आ)

Mn, MBh, etc coming together

(in a friendly manner) समागमः

(if f आ) Mn, MBh, etc

coming to meet any one आगत्य

Ved, RV, etc coming to pass

accidentally स.स.ति f MBh, R₂

88
7/01

etc. संज्ञा (ife) Sarvad

coming to terms सम्मः VS, TS

coming towards अभिवृत्ति f TBz

coming up (of a cloud) 344:

SBz, Kāty Śz, Mn, Śak, etc

coming up to 34संयति f Sāy

on Tāṇḍya Bz coming under the

head of ... along f ife to follow

in coming between अजयत d 2

अजयत SBz honey coming

in the spring season मयमसः-

मय not coming into existence

अजयतः not coming near अजय-

परशानम Laty he comes आगच्छति

He who comes and goes in the

same way [as the Buddhas who

preceded him] Gautama Buddha

३११२११११ mfn Buddh, Sarvad

one to whom property comes

३११२११११ mfn AV 13. 4. 54 one

to whom wealth comes ३११२११११

mfn AV 13. 4. 54 that which

comes forth ३११२११११ f RV 9. 68.

2 the time when the comes

come home गाप्रवेदासमयः Var Br. S.

24.35 as one came (into the

world) यथागतं मृगं L.

coming ~~the~~ I II adj. आगामिन Nir,

(gana गन्मादि १.१.१.) — गन्तु RV,

etc. — प्रत्यञ्च RV.

not coming अनागामिन coming

after अनुचीन RV 4.54.2,

Salle coming and going आगमा —

पामिन Bhag 2. 14 — गतामत W

coming back पुनरागमिन Nir 4.

16 coming before १) भग्नपृष्ठ

L coming behind पश्चात्तर

Maitr S, Kath.

coming forth । I उद्भाविन (Pān

5. 2. 136) — प्रभवत् † (अन्ती)

— उद्भिद — उत्थामिन MBh —

उत्थ (generally यु) Bhag,

Kathas, Rajat, Pañcat, etc.

I II उत्कलित Bhp — उद्भासिन —

Rajat, Dasar — उत्सर्पिन Kād

— उद्भसत — उद्भसित Śis, Sāh

— औद्भिद MBh, Śuśr — प्रचा-

रिन MBh — प्रसर्पिन Śak (v.l.)

— प्रसारिन Sak — विसारिन Ragh,

Sis.

coming forth from प्रबोधिने (all)

R coming forth from the earth

औदभिज्ज Hariv 11122 coming

forward उच्छासिन Vikr, Kum,

etc coming from आगत (all)

Pan 4.3.74 — उभय (ifc) MBhg

Mn, etc coming from Āsurāyana

आसुरायणीय coming from a river

(horses) नदीय MBh coming

from a ~~town~~ tryāhāva village

त्रेयाहावक गृ धूमादि coming from

behind त्रयश्च RV, Kāty Śr

coming from Bhadra-dāru आद्र-

दारव Pān 4.3.139 Śch coming

from Bhagavat i.e. Vishnu or

Krishna भागवत f (३) MBh,

Hariv, f w coming from

Bhagiratha Tirtha (as water)

भागीरथतीर्थ L coming from

^B
Khānigilat (?) भांडीलेय coming

from Bilva tree बिल्व f (३)

S Br, etc coming from Daksha

दाक्षायण f (इ) VS coming from

Dasapura दाशपुर f (इ) coming

from Dasarath दाशरथ f (इ)

coming from Deva-patha देवपथीय

MW coming from different

countries (as princes) नाना देशीय

(Hcar) नाना देश (मरिह) coming

from dravida desa द्रविडदेशीय

Cat coming from Gautama

गौतमीय Caty, etc coming from

Hamipura हमीपुर cat coming

from Kandadhara काण्डधार

gana तक्षशिलादि Pān 4.3.93,

(v.l. काण्डवारण) coming from

Kanda-vāraṇa काण्डवारण gana

तक्षशिलादि Kās on Pān 4.3.93 — —

coming from Kausāmbī कोश -

मीम Ratnāv coming from

Kimnara कंनर gana तक्ष-

शिलादि coming from Krikana

कुकणीय Pan 4.2.145 coming

from Mūrva मौरा f (इ)

Gr. S. S, Mn, MBh (anything)

coming from one's ancestors in

regular succession अश्विनी Nāg

Pāṇcat, etc, often ifc, Mn 2.

18, Jāyā, Pāṇcat, lit coming

from one's family अश्विनी Kām

coming from Prajāpati अश्विनी ५२५

† (अ) AV, etc, अश्विनी † (इ)

‡ अश्विनी coming from Patali

putra अश्विनीयुक्त † (इ) Pāṇ,

4.2.123 Sch coming from Rake.

राकम ग शापिकादि coming from

Raiku (said of animals)

राड.व फ (इ) Pan 4.2.100

राड.वायण फ (इ) Pan 4.2.100

coming from Raiku (said of

men). राड.वक फ (इ) Pan 4.2.

134 coming from Rudra Siva

पैनाच f (इ) R coming from

Rudras रुद्रिय f आ) RV, SB, SBr,

Śaṅkṣh coming from Siva

Paisu-pati पाइसुपति f (इ) MBh,

Kāv, etc coming from Sinha-

karna सिंहकर्ण g लक्षशिलादि

coming from Śrughna ^{सौ} ~~सौ~~

f (इ) Pāṇ 4.3.25 and 86, Sch

coming from Takshasilā ताक्ष-
शिला

शिला (इ) से ताक्षशिलादि

coming from the Ashtaka

country आष्टकीय Pat on Kāty

Vart 31 on Pan 4.2.104 coming

from the Asoka tree आशोकवृक्ष

coming from the district called

Tudā तुदा Pan 4.2.104 coming

from the family of Kāpatava

आपतवः Common on Pan 4.3.80

coming from the Gornatt village

गोमट ग पत्तयादि coming from

the mountain Trikakud शिखर

AV, SBz, T. Az, KatySz coming

from the mountains (Soma)

गिरिष्ठा (Nir 1.20) RV coming

from the mountain Trikakul

मैककुश Mānḡḡ 1. 11 coming from

the musk-deer मृगनाभिज f

(आ) Suleh coming from the

Nicula tree नैचुल Suisse coming-

from the place Bhakshālī भाक्ष-

कोश f धूम्रादि coming from the

plant Agasti Grandiflorum

आगस्त्य ऋ (रती) (of Pan 4.1.

114 and gane गंकाशादि) Suse

coming from the plant Aśva-bala

आश्वला ऋ (इ) Suse coming

from the plant Trikantaka

राजकुल ग राजकुलदि coming from

the Rajju-dāla tree राजकुलदा

ऋ (इ) SBr, TBr, KatySr

coming from the Rishi Vāma-

deva नामदेव SBr coming from

the river Devikā (water)

दाविः Pān 7.3.1, Sch coming

from the river (nadī) Jambū

(kind of gold) जाम्बुनद MBh,

Hariv 13099, R, BHP 5.16.21

coming from the sky (voice)

गगनचरितं I as I. III coming from

the supreme God (Brahma)

पारमहंस मित्र, हारिव, पुत्र

coming from (the teacher)

Udayana उदयन Sarvad

coming from the tree Subhaga

सामग Car coming from the tree

Udumbara or Ficus Religiosa

अथर्व ऋ (३) AV, SB, Mn 2.

45, Yājñ, MBh, etc coming

from (the tree) Visva-lopa

अथर्व ऋ (३) Kaus coming.

from Tvashtri काठ RV. 1. 117.

22, AV, VS, etc coming from

the udder अथर्व Maitr S,

Kāth coming from Uddhava

औद्यन. ‡ (ई) Sis 2. 118,

औद्यनमम Comm on Sis 2. 118

coming from Upagu औपगव

‡ (ई) coming from Urasā

औरस gana सिन्धवादि Pan 4. 3.

93, औरस v. l. coming from the

Vitastā (q.v.) वैतस्त Rājat,

वैतस्त्य Vear coming from Vrishā

Parvan आगम सि coming in

the habit of आगम (Kās on

Pāṇ 2.3.69 and 3.2.154) MaitrS,

Kāth, Shadv Br coming late

चिरमाल Pāṇcat 4. $\frac{10}{11}$.

coming near I उपगमिन Kathās.

I II अभ्यावर्तिन VS (Voc), Kauris

— आगम f. (आ) AV 6.81.2,

19.35.3 — आयिन — TS 2.4.7.1

— चारिन —

coming near (in order to help)

अरंगम RV 6.42.1 & 8.46.17,

AV coming near to आयत —

(P pres) coming out निर्यत —

M Bh, Kāv, etc coming out of

उत्तरण VS, etc coming quickly

1156
06
आगमिणः (superl) RV coming

repeatedly आगमिणः Yes (voc),

Kaui coming slowly forth from,

प्रवर्तमानः (abl) RV 1. 191. 16

coming to आगमिणः (acc) (Kas

on Pan 2. 3. 69 and 3. 2. 154)

Maitr S, Kāth, Shadr Br —

उद्योग Naish coming to a house

गृहगत Ragh 3.11 coming to

aid सारिन RV coming to

heaven स्वर्गोपग MW coming to,

the habit of आगाम्यक (Kās

on Pān 2.3.69 and 3.2.154)

MaitrS, Kāth, ShadvBr.

coming together. I समागमिन

Ind Ant.

I II संचरण f (इ) MW —

संचारिन Kad.

coming together at night सान्नि-

साक्ष्य SBr coming to pass

अनुपद VS 15. 8.

coming towards I I आनिवर्तिन

Hariv — उपभाषिन R.

I II प्रतीचीन RV.

coming up in accordance with

अनुप्ररोह coming up to अनागत्य

(acc) Kaps — सम्प्रतिपत्त MBh

Kāv, etc having something coming

after सोदय MW not in the

habit of coming अनागत्य

Pāṇ 6.2.160 Sch.

coming near अग्रज्य ‡ TBz

3. 10. 11. 3, BhP

come ady I I आगत RV, AV, etc —

आगत MBh, Śak, Kathās, etc —

समुपेत MBh — सम्प्राप्त (पुं०) Mn,

MBh, etc — अभ्यागत MBh, etc

समुपागत MBh, Kāv, etc.

I II अनुसम्प्राप्त — अभ्युपस्थित Kathās

— आस्थित — गत R 4. 56. 10,

11.31
11.40

← Kathas 2.11 — परागत Kād —

← संग्रहित MBh, Kāv, etc — समनु-

← प्राप्त R — समापन्न Kautukas

← — समापन्न Mit (v.l. समासन्न).

not come अनागत — अनागम.

according to the way in which

anything has come यथागमनम्

Sāk as come यथागत R, Hariv,

etc — सथेतम् ऽBr, ऽrS, Bader,

सथेतम् ऽanikh ऽr as come 1

यथापस्थितम् Lāty at the time when

the cows come home आयतीगवः

(gana तिष्ठद्गवादि Pāṇ 2.1.17),

आयतीसमम् Bhatt.

come back । I प्रत्यावृत्त Amar,

Megh, etc — प्रतिनिवृत्त MBh,

Kāv, etc.

I II उपवृत्त MBh — उपविभृत् MBh

Śak, Raak, etc — पञ्चुपावृत्त R

— प्रवृत्त MBh — संनिवृत्त MBh

Kāv, etc — सम्यक्प्रागत MBh.

come back again. पुनरागत MBh

Hit — प्रत्यागत MBh, Kāv, etc

come back again after having

gone away गतप्रत्यागत (Pāṇ 2.

1.60 Vārtt 5) Mn 7.186, 9.176

— प्रयतित MBh, Kāv, etc come

for protection शरणगत Mn,

MBh, etc.

come forth ^I उद्गत Ratnāv,

Ragh, etc — विनिर्गत R,

Var Br.S — समभिनिःसृत MBh

समुद्रत Ritus, Lalit — उद्भूत —

उत्थित — उत्पन्न — निर्गत (with
alul or yūc) MBh, Rāv, etc.

I II उदान्त Prab — उद्दिशित Vikr

— उद्बुध Sah — उद्भासित —

उद्भिन्न — उद्भान्त Kathās —

उद्बुध Rājat 1. 252 — निर्जित

Lalit — निकुडित Pat —

निष्क्रान्त MBh, etc — प्रचीन MBh

— प्रबुद्ध Vear — प्रभूत —

प्रवृत्त vs, etc — प्रवृत्त Svet Up,

MBh, Kāv, etc — प्रोत्थित Ritus

— प्रभूत Hariv, Kāv, Märk P —

विगलित MBh — विनिवृत्त R —

विरुद्ध Apast, BhP — विरुद्ध

Var BhS, Das.

come forth at the time of sacrifice

सतेज (Sāy) RV 1. 113. 12, 6. 3. 1,

7. 20. 6.

come forth from I II सत (in

comp or alil) R 4. 56. 10,

Kathās 2. 11 — सत Mn 6. 132,

MBh 13. 2183, R 1. 3, BhP,

Bhatt 9. 71 — समुत्ति यज्ञ,

MBh, etc.

come forth from water. अतः -

प्रजातः सः.

come from । I आगत (in comp)

Yājñ 2.154.

I II विगत (if) L — समानुत्त

(comp) MBh, Kāv, etc.

come from after: विदूरविगत Bhp

come hither इहागत come home

आग्राजित come in without any

obvious purpose सम्पात्तायात्

Sāṃkhyapr.

come into । I अभिप्रविष्ट (acc)

R — आगत (acc) Mn 3. 113-

etc, (loc) पाताल, दास, etc,

(in comp) Mn 6.7, Ragh 3. 11,

etc. ~~the~~

I II यात (acc loc or comp)

Mn, MBh, etc.

come into (a state) आरुढ Bhp,

Prab, Sak, Kathās, etc come

in (as revenue) उचित Mit

come into collision with समेत

(instr) MBh come into existence

आगत R 2. 85. 19. .

come near I अभ्यागत Lalit

— उपसर्ग Kaus, Pargh, Mund-

Up, BHP — उपस्थित Aivgh.

MBh, Mn, Yajñ, etc.

I II अभ्यावृत्त VS 8. 58, (with

acc) ŚBr — अवरु 6 AV 6. 140.

I — आग्राजित — उपग्राप्त R —

उपसृप्त — उपसंप्राप्त MBh — उपो-

ल्लित VS 8.55, V Prāt 6.29 —

उपोपमात् MBh 3 — पुत RV, Nir,

etc. प्रमुपगत MW — समभ्या-

गत Pañcat — समुपायात् Rāw —

समुपास्थित MBh, R — समेत

Pañcat. ~~न~~ उपसृप्त

come near to उपसृप्त — प्रत्यु-

परिचित (acc) MBh, Hariv, etc

come of age सम्प्राप्त्युपान्वित MBh

come of one's own accord स्वयम्.

मागत Pāncat स्वयमुपस्थित

† आ. Bhp, स्वयमुपागत come

विगाढ MBh, R, etc come out

विनिष्क्रान्ति MBh come out of

(the earth) उद्गन्ता Kathās.

come to आगत (acc) Mn 3.113,

etc, (loc) Pañcat, Dās, etc,

(in comp) Mn 6.7, Ragh 3.11.

etc — आगत (acc [Mn 3.113

etc] or loc [Pañcat, Dās, etc]

or in comp [Mn 6.7, Ragh 3.11,

etc]) — ग्रह (acc) Mn, MBh,

etc — उपेत — Prabh — समागत

R, Mricch, etc — समुपस्थित

† (अ) MBh, Hariv, R, etc.

I II आप्त Naish — उपविष्ट —

गत (acc or loc or in comp)

RV 1. 10. 5. †, RV 10. 10. 32, SBh,

etc — प्रयात (acc) MBh, K,

etc — समेत (acc) Mark P

— समेत Pañcat — उपविष्ट SBh.

MBh, BHP — (मृमोरान्तिकम्)

नीतम् RV, AV come to (for

protection) प्रपन्नं Ch Up, MBh,

Kāv, etc. come to (for protection)

उपागत.

come together. I समागतं Mn,

Yājñ, MBh, etc — समामात —

समित RV, MBh — सङ्गत AV,

etc — समवेत Mn, MBh, etc.

I II उपसंगत BhP — संक्रान्त —

सङ्गतिन MarkP — समवायीकृत

Hariv, Pur — समाहित Nir —

समुपेत MBh — समृत RV —

समेत Mn, MBh, etc — सम्भूत

— समुपरिचित (अ. भा.) Kāv, Bhag,

etc come p to प्रतिपन्न MBh,

Kalid come voluntarily स्वयमुप-

स्थित & (आ) BHP, स्वयमुपागत

having come by way of the ears

श्रुतिमार्गागत, श्रुतिमार्गप्रविष्ट having

come too close अत्माभिरुत MBh 1.

3804 not come near अनुपस्थित

not likely to come अनागाम्यक

Pan 6.2. 160 Sch one very

recently married and not come

to womanhood अग्रतो one who

has come into प्रविष्ट RV, etc.

one who has come near I I

उपत MBh, Var Br S, etc —

उपगत.

I II अभिसंसृत MBh 8. 4417.

one who has come near (esp

for protection) उपसृत T Bz 1.

4.6.1, BHP one who is come off

from the right way उपसृत BHP

one who has come out सृत (with

वहि:) Kathas that has come up

उदयिनस BHP 10.31.4 well come

forth सुनिगत f (आ) (alil)

Near a young man come of

age प्राक्तन्यवहारः MW.

having come आगत्य p — आगत्य

p N.

having come near etc तस्य p

RV 10. 66. 14, AV, Mn, Ragh,

etc.

to cause to come I II गम caus

गमयति RV, etc to cause (the fire)

to come out of the two Arnis)

उपावरुह caus उपावरोहयति Sāikh-

Sr, Kavis.

to cause to come forth I उत्पद्य

उत्पादयति Bhp — उत्पद्य caus

~~उत्पादयति~~ उत्पादयति (rarely उत्पा-

दयति) Hariv, MBh, Jān, Mn,

Kathās, Hit, etc.

1 II उक्षीर caus उक्षीरयति Kum —

उद्दामय Nom उद्दामयति Kād 2

— उद्भास caus उद्भासयति, उद्भास-

यत Bhārta, Comm on Kum 1.2

— उपपाद caus उपपादयति — उकुस

caus उकुसयति Sāh — निवृत्त

caus निवर्तयति Mariv, Rājat —

— निश्चार caus निश्चारयति Lalit —

to cause to come forth from 2

different directions सम्प्रच्या caus

सम्प्रच्यावमति TS.

to cause to come near I

आगम caus AV 6.81.2 — उपगम

caus उपगमयाते Dās.

~~to cause to come near~~ + II

~~उपगम~~ caus AV 6.81.2...

I II आच्य intens P and A, RV

आचम्य caus P RV, AV 3.3.2,

TS 2, ŚBr — आक्रम caus

आक्रमयति TS, ŚBr, Kāty Śr,

Lāty.

to cause to come out I उत्सृज

caus उत्सारयति MBh.

I II उत्सृज caus उत्सारयति — उत्सृज

P AV 12.1.39 to come to come

sut (as milk from the mother's

breast) उद्गम caus उद्गमयति

to be come आगन्तव्यम्

impers (acc or loc or adv of

place) R, Pañcat, etc.

to cause to come to सम्प्रतिपद caus सम्प्रतिपादयति
~~to cause to come near उपगम caus~~
 MBh, Bhp ~~उपगमयति~~ Bas

to cause to come together II

समागम caus समागमयति R, Vikr.

II संचर caus संचारयति VS,

S Br, Lāty — संनिपत caus संनि-

पातमति गुः S, MBh, etc.

to cause to come उद्भूतव.

caus उद्भूतवमति Sārings —

उद्भूतव, उद्भूतवति Sūtr. causing
causing to come यापक BHP.

to come ~~यापक~~ BHP. causing to

come forth उत्थापनम् Sūtr —

— उद्भासना Bālat causing to
come near आयापनम्

उद्भूतवः Pravarannar causing to

come up. आगमिति मपु Car

the act of causing (fire) to come

out (of the two Arnis) आग-

आगम Sāṅkhya 5.1.7 the act

of causing to come near

आगमयति BhP the act of

causing to come up with

आगमयति Say on Tāṇḍya Br.

caused to come forth उत्पन्नित म्फु २

— उत्पन्नित म्फु caused to come २९

near उपसादित म्फु BHP caused

to come out उत्पन्नित म्फु Kathas

29.80. having caused to come T

near उत्पन्न प SB 8 having

caused to come out उत्पन्न .

desire of coming forth उत्पन्न - m

गमिषा Kāvyaḍ intending to come,

आजिगमिषु mfn (with neg अन्)

Pat आगन्तु mfn 3rd I.

wish to come down पिपलिषा W.

wishing to come forth निजिगमि-

— Kād, Hear.

— x —

आजिगमिषु

comet n. II धूमकेतु m MBh, Kariv, Kāu,

etc — केतु m AdbhBh, Mn. 1. 38, VarBhS

Bhp, etc — शिखिन m VarBhS —

विकेशी (with तारका), AV.

II केतुतारा W — धूमकेतन L₂ — विनिहत

W.

a particular comet कः VarBhS —

पद्म पद्मकेतु m Var — रश्मिकेतु m

VarBzS — वसाकेतु m VarBzS

— श्वेतः VarBzS — संवत्तः VarBzS

a species of comet (65 enumerated)

विक्रयः MBh, VarBzS.

comfort vb. I समाश्वास caus समाश्वासयति

M MBh, R, etc — धीरय ^N/_^ kom धीरयति

Kathas — स्थिरीकृ, स्थिरीकरोति MBh,

Pañcat — सान्त्व (also शान्त्व) cl

(Dhātup 32.33) सान्त्वयति, सान्त्वयते

Mn, MBh, etc — आश्वास caus

आश्वासयति — प्रत्याश्वास caus प्रत्या-

श्वासयति R — पर्यवस्था caus पर्यव-

स्थापयति MBh.

I II अभिसान्त्व MBh 4.383, R 2.32.

39 म^kत्व^kXP — प्राव्, प्रावति RV, VS, AV

— प्राश्वस् caus प्राश्वासयत R —

परिविश्वस् caus परिविश्वासयति R —

परिसान्त्व caus परिसान्त्वयति, परिसान्त्व

यते MBh, R, Kathās, परिशान्त्व

परिस्तम्भ (only ind & परिस्तम्भ्य)

Mārka P — पर्याश्चस् caus पर्याश्वासयति,

पर्याश्वासयते Māh — प्रश्चस् caus

प्रश्वासयति Hariv — विश्वस् caus

विश्वासयति Kāv, Kathās, Pañcat,

etc — श्लाघ् caus श्लाघयति R —

समव, समवति RV, AV — समर्थ, समर्थ-

यते (rarely समर्थयति) Kathās —

सरसीकृ, सरसीकरांत Pīrasannar-

सुधय ^{Nom} ~~nom~~ सुधयति Bhp (v.l. स्वधय) —

(one's self) आत्मानम् or हृदयम् संस्था

caus संस्थापयति Kāv, Pañcat.

2 I सुख cl 10.4 (Dhātup 35.75,

36.14) सुखयति, सुख्यति MBh, Kāv, etc

— प्री cl 9 प्रीणाति, प्रीणीते cl 4 प्रीयते

(ep and m.c. also प्रीयति, प्रीयते,

प्रीयति) RV, etc — प्री caus प्रीणयति,

(प्रापयति Siddh, प्रापयति Vnf), Car.

2 II प्रह्लाद caus प्रह्लादयति; प्रह्लादयते

MBh, R, etc — सम्प्रहृष्ट caus सम्प्र-

हृषयति Śāṅkh Br, MBh, etc.

comfort n I सुस्थितत्वम् Śis —

सुखिता Śak, सुखित्वम् Vedāntas —

सुखता, सुखत्वम् R, Kathās, Sarvad

— सौख्यम् (कृत् + आ) Mn, MBh, etc

— सुखासिका Rājāt — सुखम् L — शर्मन् n
yājñe, MBh, Kāv, etc.

1II अनुवंशः Divyār — इडा, इका RV,
AV, Ait Br — इरा AV, ŚBr, Ait Br

— इष, इषि † — पुष्टि † RV, etc —

प्रतिष्ठा († † आ) MBh, Kāv —

वारिवस n RV, Vs, Ts — वरीयस n

RV — वर्धनी RV — शान्ति † MBh, R, etc

— संज्ञा: ऽBr, Bhatt — सामर्थ्यम् १

ब्राह्मणादि — सुधा AV, AitBr — सुधागः

TS — सोमनसः VS, AV — स्वधा RV, AV, VS,

TBr — स्वास्थ्यम् MBh, Kāv, etc —

गार्दि m VarBrS.

being of great comfort महानुशंसक

mfn Divyān causing comfort

रातेद ml (आ) n Var yogay causing

comfort सुखनीय mfn káty śr, śch

any comfort शुरुधः f pl RV comfort

and riches सुखधानानि- n pl Var Br S

destitute of comfort सुखपरिहीन mfn

Var Br S fond of comfort सुखपर mfn

Ś. ak, Var Br S granting comfort

वरिवोद (VS), वारिवोद्या (RV), वारिवोविद्

(RV), mfn great comfort सु-

शेन Var BRS giving comfort to

सान्त्वद mfn (gen) mBh one who

causes comfort स्यानकृत mfn RV

possessing comfort सुखवत् mfn R.

praising comfort इषःस्तुत् mfn

RV 5.50.5.

2 I समाश्वासः R — आश्वासनम् atala, न.

venis, etc. प्रसीदयाम RV 4.5.44

2 II प्रतीत्यम् RV 4.5.14 — प्रत्यायनो f

Ratnāv.

~~प्र~~
comforting । I समाश्वासनम् R,

Vikr, Pañcat — संस्थापना Mricch.

1 II अश्रुप्रमार्जनम् MBh, R, Hariv.

the act of comforting परिसान्त्वनम्.

2 I संलोषणम् MBh.

Comforter 1 II अधिवक्तृ m RV, VS.

2 II मातृ m FV.

one who comforts kindly सान्त्व-

गितृ m R

comforting adj 1 I आश्वासक L—संताप-

हर Dās, संतापहारक Sak.

serving for comforting सान्त्वनीय

Car.

2 I ह्लादिन् MBh, Susr, etc.

2 II प्रह्लादनीय ~~प्र~~ Lalit.

comfortable ajl I सुखिन् MBh, Kār,

etc — सुख R, सुखिन् — स्वस्थ ‡ (आ)

Maitr Up, etc — सुस्थ ‡ (आ) Mn,

MBh, etc — सुस्थित ‡ (आ) MBh,

Kār, etc — पर्यवास्थित MBh, R,

Hariv.

I II अनमीव † (आ) Ved — इरावत् RV,

AV, Ait Br, MBh, etc — निर्देन्य Kathas,

Rājat — न्याकस् RV, Ait Br, न्याक

(prob), Kās on Pāṇ 7.3.64 — रन्त्य

RV, AV — सदृश † (इ, once in R आ)

MBh, Kāv, etc — सुमनस् RV, etc.

any comfortable state क्षेमः,

क्षेमम् (Ved only क्षेमः, १ अर्धर्थादि)

RV, AV, VS, Mn, MBh, etc a comfortable

abode सुखवासः R, Hcat a

comfortable couch सुखशय्या Vet

a comfortable existence स्पर्शविहारः

Mahāvī a comfortable seat

स्थानम् RV, AV, Lduty — सुवासनम्

Sinhās comfortable to duty

and interest समर्थयुक्त ~~न~~

A part a quite comfortable night

सुखरात्रि † or सुखरात्रिका feeling

comfortable सुखजात ~~म~~ Bhatt

— सुस्थायित ~~म~~ MBh, सुस्थ-

मानस ~~म~~ R feeling very

comfortable सुसुख ~~म~~ (आ) R

having a comfortable home

स्वस्तिक AV making comfortable

कलृप्ति $\frac{1}{2}$ VS 18.11, TS 5.5 Br,

Stinkh or, Aisv Gr. 1.23.15 more

comfortable state क्षेमतरम् Bha,

1.46 offering a comfortable

bath मुखप्लव (or. सुखाप्लव) R

to be comfortable सुखाय $\frac{N}{\text{nom}}$

सुखायते Das, Kād - सुमनस्य

nom सुमनस्यते RV, AV, VS, TBr,

G. S. S. to feel comfortable विश्रम

विश्राम्याति (ek also विश्रमाति, विश्रामैति)

R, Ehatt to grow comfortable

आप्ये, आप्यायते to make comfortable

सुस्थय ^N nom सुस्थयति Bhatt —

आप्ये caus आप्याययति — to make

comfortable to उपपद caus

उपपादयति MBh, R very

comfortable सुसुखिन R — सुसुख

† (आ) R, Hariv.

comfortably । I सुखम् vs, etc,

सुखिन, सुखात् — यथासुख ibc, AVPrāy,

यथासुखम् śāṅkh Gṛ, Mn, MBh, etc

— सुखतस् R — यथाकामम् RV, etc.

। II यथाकामेण R.

comfortably seated । I सुखोपाविष्ट

mfn MBh, R, etc — सुखासीन mfn

R, BhP, Hit — मूपाविष्ट mfn BhP.

comfortably asleep सुखमुत्त mfn

MBh, Rājat lying comfortably

upon सुखशान्ति mfn Vās resting

comfortably श्यामलो mfn RV.

comforted adj । I समाश्वस्त R,

Rūthās — सान्त्वित MBh — आश्वसित

Das, Bhāṣ, Pañcat, etc.

1 II गतोद्देश MBh — पर्याश्वस्त मा. ३६.
सुखित

2 I { Kāv, Kathās, etc — संतापित

Bhārta, Rājat.

~~to be so~~
to be comforted 1 I समाश्वास्य mfn

R, Kathās — सान्त्वनीय mfn Car

— संस्थापयितव्य mfn Kād.

I II प्रत्याय mfn Subh — वावृधेन्य mfn

RV. —

liable to be comforted विश्वा + 1 mfn

MBh.

to be comforted I II संशम, संशाभ्यति

R.

2-I प्रहृदि, प्रहृदते Kir.

a comic actor वैहासिकः L.

Comical adj I I हस्यन Kathas—हस्य

MBh, Kāv, etc.

I II हास्यरसवत Balar,

— — —

command vb । I आशा caus आशापयति,

आशापयते MBh, etc — आदिशा, आदि-

देष्टु, आदिशति rarely आदिशते Goleh,

Āśv Gṛ, Mn, MBh, BhP, Kathās,

etc — शास cl 2 (Dhātup 24.

(67) शास्ति (Ved and cp also

शास्ते, शासति, शासेत) MBh --- समाशा

caus समाशपयति, समाशपयति MBh,

R, etc — प्रशास, प्रशासति (ep also

A) (acc) MBh, R, Märk P —

समादिश caus समादेशात् Pancat

— व्यादिश, व्यादिशति (with dat, loc)

or प्रति) MBh, Kāv, etc.

I II अभिप्रेष AV — अभिरक्ष, अभि-

रक्षति, अभिरक्षते — वा cl 3 ददाति

(दत्ते) (with आशाम्, आदेशाम्) R 1,

BrahmaP, Vet — आशास, आशास्ते

Kathās, Bhatt — दिश el 2 दिष्ट

Ved दिश — उपदिश, उपदिशति, उपदिशते

MBh, Mn, Kum, Pañcat, etc

उपादिश, उपादिशति MBh, BhP

कथ el 10 (cp also Ā) कथयति (-ते)

Pañcat 57. 2.2 — दिश ^{intens} ~~intens~~

देदिष्ट RV — दिश caus देशयति,

देशमते MBh, R — दिश ५ ३ दिदेशि

Kir-5. 28 — निमुञ्, निमुनक्ति,

निमुञ्. Mn, MBh, etc — प्रचुद ^{caus} ~~प्रचुद~~

प्रचोदयति Mn, MBh, etc — प्रतिनिधा,

प्रतिनिदधाति MBh — प्रतिसंदिश, प्रति-

संदिशति MBh — प्रतिसमादिश, प्रति-

समादिशति R — प्रसू, प्रसुवति, प्रसोति

RV, AV, Bh — प्रहि, प्रहिणोति, प्रहिणुते,

प्राहिण्वति, प्राहिण्वते Lāṭy, Kaush Up —

मुञ्ज cl 7 (Dhātup 29.7) मुञ्जति,

मुञ्जे (cp also मुञ्जति, मुञ्जते, Ved

मुञ्जति, मुञ्जते) BhP — वश cl 2

(Dhātup 24.71) वाञ्छि RV, AV —

संज्ञा (only ^{ind} संज्ञाय) Māciv — संज्ञा,

caus संज्ञापयति, संज्ञापयते Māciv —

संदिश, संदिशति MBh, Kāv, etc.

10
111
1 III कंस cl 2, कंसते.

to command to ^I समादिश, समादि-

शति (dat inf or - अर्थम) संस,

MBh, etc.

1 II नियुज caus नियोजयति

(dat, loc, acc. with प्रति or

अर्थम ifc.)

command n 1 I आशा Mn 10. 56, MBh,

etc — आदेशः R, Mit, Pañcat,

Ragh, etc — शासनम् (ये f आ)

RV, etc — समादेशः Apast, R, etc.

I II अनुशा, अनुशासनम् — अनुशासनम्

RV 10. 32. 7, etc — अपवादः Kir —

अभ्यासः ऽभि — अववादः L —

आश्रयि f Comm on Ait Up —

आदिष्टम् Comm on Mn 5. 88 — दिष्टम्

Bhp 5.1.11 etc, Rājat 4.121 —

धृति f RV, etc — निदेशः MBh,

Rāv, etc — निमुक्ति f Kull —

नियोगः Mn (esp 9.59, etc), MBh,

Rāv, Sūtr, etc — निदेशः Mn, Rāv,

Pur — पात्रम् (if f आ) W — प्रचो-

दनम् R — प्रत्यादेशः Vet — प्रदिश-

f RV, AV, VS — प्रेरणम् (also प्रेरणा)

Naiśh; Kathās, Rājat, Mit — ग्रन्थम्

— वचनम् (ये ~~f~~ आ) MBh, Kāv,

etc — वचसं न MBh, Kāv, etc

वाक्यम् (ये ~~f~~ आ) MBh, etc —

विदथम् (also विदथानि) RV, AV, VS —

विवादः (exceptionally विवादम्)

Ragh 18.42 — विहितम् Pañcat —

जलम् (ये ~~f~~ आ) RV — व्यादेशः R

— शास्त्र f — शास्त्रः RV — शास्त्रम् n

RV — शास्त्र f Prabh, Sch —

शास्त्रम् RV, Kāv, Pur — शिष्टि f

Bhadrak — संदेशः (life f आ)

Kaus, MBh, etc — सम्मति f w

— सवः RV, AV, VS, TBh —

सवनम् RV, Maitr Up, सवस n

— सुदर्शना L — हवः L.

according to command

according to command नियो-

गतः * MW being under another's

command. नियोगश्च mfn. R

by command of शासनात्
वेदान्, वशात्, वशतः (with gen or ifc).

(with gen) a command

expressed in words वाक्यचोदनम्

command of a Brāhman

श्रीमद्शासनम् L a command of a

complete army. चतुर्ङ्गवलादि-

पत्तम् Śringār command of an

army सैनान्यम् Ait Bh, सैना-

पत्तम् Mn, MBh, etc command.

श्री Brahman श्रीमद्शासनम् L

complete command over one's

body. आश्रयः Mn 12. 10 in

consequence of a command

वाक्यचोदनात् R making a

command नियोगकरवाम् Pan. 3.3.

161 Sch obeying a command

निर्देशपाठनात् R one's own command

उत्तमात् Uttamac one who has the

command of his senses वेदोक्तिः ५

म्बु a particle implying

14
17/98

command अर्थात् (said to imply)

command उप self-command

निमित्त f L to submit to

one's command स्वाशां ग्रह

executing the commands of

another) वाक्यकार mfn (ifc.) R

fitted for the execution of

commands. प्रैवणिक mfn g.

होदादि a superintendent of the
commands (of a King) प्रेषणा-

ध्वजः Can.

commanding । I आशापनम् —

आदेशनम् Mn 2. 173.

। II इशानम् Svet Up — उत्काशनम् —

— नियोगकरणम् Pāṇ 3. 3. 161 Sch

— निमोजनम् MBh, etc.

the commandant of a fortress

दुर्गपालि म दुर्गपालः Pañc, BhP.

commander ^I नायकः (with or Scil

~~सैन्यस्य~~ सैन्यस्य ये f नायका) —

शासिलु म्भु Rājat, Kathās, Campak

— सेनानी म RV, etc.

I II अग्नि म पृथु — अधिपः, अधिपति

म — पृतनानी, पृतनापति म MBh —

वत्सपति Var — शास f RV — शासः

RV — शासु म TS, etc — सवः

VS, डभ — सैन्याधिपति म सैन्याध्यक्षः

W — सांग्रामिकः W a commander-in-

chief सर्वसेनाधिनाथः Viddh सर्वसेना-

पति म M3h. ~~the commander-in-chief~~

~~chief of a complete army~~

the commander-in-chief of a

complete army सत्तु २५. अ (३) ए २५.

L a commander in the rear of

an army (applied to also to

hostile planets) पाणिपति म्फु

Mn, MBh, etc a commander of

a hundred शताधिपति m MBh

the commander of a large force

महामुनेन: W.

12/19

commander of an army ^{I I} लक्ष्मी-

दयशः Mn, R, Hariv — बलेशः

Var.

I II प्रणयकः MBh — स्वामिन

m Vike, Subh.

a commander of 10 men दशलक्षि-

पति m MBh 12.3712 a triple

commander (i.e. controlling)

his own thoughts, words and

deeds) निदाउडन m Mn 12.10,

Märk P 41 commandership सेना-

पत्तम MBh one who commands

आदेशकः Kād — अनुसापकः what

commands प्रउद mfn (ife) W

who commands प्रउद mfn (ife)

W.

commanding ^{adj} | I आशापक f. (इका)

• Hariv 6518 (v.l. शापक) — आदेशिन

ये Ragh 4.68 — इशिन.

| II निदेश m W — प्रेषक MBh,

प्रेषित R — प्रेषक Kaus (sch).

commanded | I adj आशय Mn 2.

245, R, etc — समादिष्ट MBh, Kāv,

etc — समाशय Hariv.

I II अभिरक्षित Bhag, etc — उपदिष्ट

— नियोजित — प्रतिसमादिष्ट R,

Mārka P — प्रेषित Vop — विनियुक्त

MW — संशोधित BHP.

not commanded ~~not~~ I

अनाश्रु — अनादिष्ट.

‡ I II अप्रचोदित Mn 4. 248.

commanded (applied to persons

and things) शिष्ट AV, etc

commanded 'to eat' अशने

आशापित doing what has not

been commanded अनाशप्तकारिण

doing what is not commanded

अनादेशकर BHP doing what one is

commanded नयनकार? नयनकारिण

MBH that which has been

commanded अभिप्रेषित SBe.

to be commanded I I ^{adj} आदेश्य

Pancat.

I II नियोज्य Mn, MBh, etc —

विनियोज्य MW.

to be commanded by आशाप्य

(gen) R 1.66.3.

having commanded प्रशास्य MBh.

